Ніва

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 51 (253) | ГОД VI | БЕЛАСТОК 17 СНЕЖНЯ 1961 ГОДА | ЦАНА 60 ГР.

СУПОЛЬНА З МІЛЬЁНАМІ ПРАЦОЎНЫХ

Беласток, 3.XII.1961 г. Вялікая канцэртная зала прафсаюзаў у Беластоку запоўнена да апошняга месца. Тут сабраліся прадстаўнікі прафсаюзных арганізацый горада Беластока і Беластоцкага ваяводства.

Ідзе мітынг працоўных, прысвечаны V Сусветнаму Кангрэсу міжнароднай федэрацыі працоўных, які 4 снежня г. г. распачаў сваю працу ў Маскве.

Ганаровымі гасцямі працоўных Беласточчыны з'яўляюцца прадстаўнікі рабочых Гродзеншчыны.

Ад імя працоўных Беласточчыны выступае з дакладам малады прафсаюзны дзеяч Леапальд Рыбакевіч. Падкрэсліў ён, што працоўныя Беласточчыны вітаюць V Кангрэс сацыялістычнымі абавязацельствамі.

Горача сустрэлі прысутныя выступленне Фёдара Масаніна. кіраўніка дэлегацыі з Гродзеншчыны. Ад імя прафсаюзных арганізацый Гродзеншчыны прывітаў ён працоўных Беласточчыны, а затым расказаў аб працы сваіх суайчыннікаў.

На заканчэнне мітынгу прысутныя прынялі рэзалюцыю, у якой адзначалі сваю поўную салідарнасць у барацьбе за мір, за ўсеагульнае раззбраенне, за лепшую, спакайнейшую будучыню; у якой правілі свае спадзяванні адносна таго, што V Кангрэс выдатна будзе садзейнічаць аб'яднанню працоўных цэлага свету. Затым дэлегатам Кангрэса былі высланы прывітальныя тэлеграмы.

в. р.

Уверсе таварыш Масанін вітае ўдзельнікаў мітынгу.

фота Г. Рагазінскі

ПРАЦА НАД ГІСТОРЫЯЙ КПЗБ

Ад 25 студзеня 1961 г. пры Закладзе Гісторыі Партыі ЦК ПАРП існуе калектыў Гісторыі Камуністычнай партыі Заходняй Беларусі (КПЗБ). У склад калектыву ўваходзяць дзеячы КПЗБ і КСМЗБ, а таксама маладыя гісторыкі.

Калектыў збірае архіўныя матэрыялы, часопісы, успаміны ўдзельнікаў рэвалюцыйнага і нацыянальна-вызваленчага руху на тэрыторыі дзейнасці КПЗБ.

Існуюць сур'ёзныя цяжкасці ў скамплектаванні архіўных і бібліятэчных матэрыялаў да перыяду 1918—1939.

У сувязі з тым калектыў звяртаецца з гарачым заклікам да ўсіх зацікаўленых, а асабліва да былых членаў і сімпатыкаў беларускага руху, пражываючых на Беласточчыне, перадаваць калектыву непасрэдна ці праз рэдакцыю «Ніва», усялякія матэрыялы, якія датычаць беларускага рэвалюцыйнага і нацыянальна-вызваленчага руху (а менавіта адозвы, лістоўкі, плакаты, фатаграфіі, брашуры, газеты і г. д.)

Гэтыя матэрыялы пасля выкарыстання могуць быць звернуты ўласніку ці закуплены праз Заклад Гісторыі Партыі пры ЦК ПАРП, Варшава, вул. Гурнаслёнская 18, пакой 208.

ВШ.

МЕЛІЯРАЦЫЯ
важнейшае заданне

У сельскай гаспадарцы Беласточчыны адной з галоўных задач з'яўляецца меліярацыя. Ад правядзення яе ва ўсіх патрэбных месцах будзе ў многіх залежаць далейшае паспяховае развіццё сельскай гаспадаркі ў ваяводстве наогул, а жывёлагадоўлі ў асаблівасці. Вось таму на меліярацыю ў бягучай пяцігодцы дзяржава прызначае агромныя сумы грошай, а менавіта 1 мільярд 200 тысяч зл. Гэта значыць, у два разы больш, чым было выдана за 15 мінулых год народнай улады.

На Беласточчыне знаходзіцца больш як 500 тысяч га зялёных угоддзяў. Яны займаюць 33 працэнты ўсіх замельных угоддзяў. На суму 1 мільярда 200 тысяч зл можна змеліяраваць блізка 100 тысяч га сенажацяў і паш, якіх ураджай у найгоршым выпадку павялічыцца ў два разы.

Пасля змеліяравання ўсіх зялёных угоддзяў, значна патаннее паша, і будзе больш збожжа, таму што вялікія плошчы палёў, на якіх засяваюцца кармавыя культуры, прызначацца будуць пад пасевы збожжа і пад іншыя культуры.

ДАГЭТУЛЯШНІЯ МЕЛІЯРАЦЫЙНЫЯ ДАСЯГНЕННІ

У шырэйшым маштабе меліярацыя на Беласточчыне пачала весціся ад 1952 года. Да гэтага часу закончана шэраг меліярацыйных аб'ектаў, як напрыклад: на Бельшчыне даліны рэчак Нурэц і Нурчык, плошча якіх займае 10 тысяч га, у Беластоцкім павеце даліна ніжняй Супраслі, якой плошча складае 9,2 тысяч га, у Граеўскім павеце першая частка Кувас — плошча 4 тысяч га, у Лапскім павеце даліна ракі Ліза — плошча 1 тысяча га, і г. д.

Усіх зялёных угоддзяў у Беластоцкім ваяв. да гэтага часу змеліяравана 86 тысяч га і загаспадаравана 87 тысяч га. Гэта нямала, калі параўнаць з тэмпамі меліярацыі даваеннай Польшчы. Санацыйны ўрад за 20 год змеліяраваў на Беласточчыне толькі 2 тысячы га сенажацяў.

НЕ ПА-ГАСПАДАРСКУ

Разам з вялікімі дасягненнямі ў час меліярацыі ёсць шмат таксама недахопаў. У многіх паветах меліярацыя не атрымала яшчэ належных ёй правоў. У след за меліярацыйнымі работамі не паступала паслямеліярацыйнае загаспадараванне. Налічваецца на Беласточчыне блізка 10 тысяч га сенажацяў змеліяраваных, але незагаспадараваных. Напрыклад, у Гайнаўскім павеце знаходзіцца 4.250 га зялёных угоддзяў змеліяраваных, але незагаспадараваных. А ўсім вядома, што меліярацыя без загаспадаравання не дае вялікага ўраджаю сена.

Выступаюць таксама агромныя недахопы пры кансервацыі меліярацыйных абсталяванняў. У Дуброўскім павеце ў раёне Нядзвядзіца зроблена меліярацыя ў 1957 годзе, але не вялося там ніякай кансервацыі. Вынік такі, што многія меліярацыйныя равы патрабуюць цяпер рамонту. Таксама на Гайнаўшчыне павятовыя ўлады мала ўдзялялі ўвагі пытанням кансервацыі. У раёне Тыневіч меліярацыя праведзена ў 1955 годзе і толькі з-за таго, што не вядзецца кансервацыі, зялёныя ўгоддзі моцна знішчаныя. Некансерваваныя меліярацыйныя аб'екты перастаюць функцыянаваць, патрабуюць новых капіталаўлажэнняў. Гаспадары з такіх паш альбо сенажацяў не атрымоўваюць дадатковай карысці.

СЫРОДПОЛЬНЫЯ ЛУГІ І ПАШЫ

Аддзельнай праблемай ва ўпарадкаванні зялёных угоддзяў з'яўляюцца сыродпольныя лугі і пашы, якія не складаюць вялікіх зялёных камплек-

(Працяг на стар. 5)

ПАДАРУНАК ДЛЯ МОЛАДЗІ

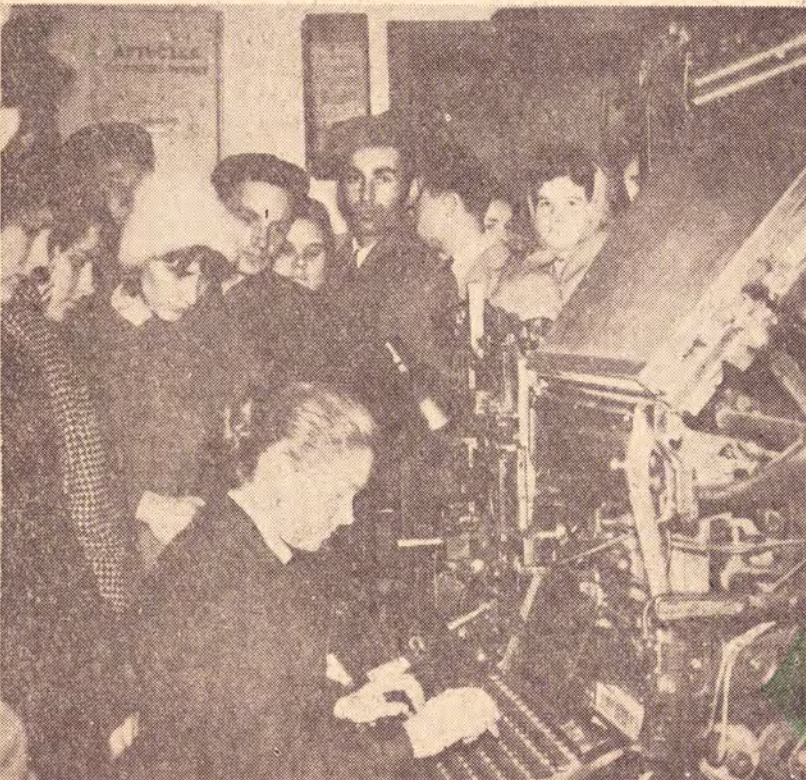
Было гэта восенню мінулага года ў Моры, якраз у пачатку кастрычніка. На лавачцы ля хаты Сяргея Дружбы сабралася некалькі сялян, а сярод іх кіраўнік школы т. Карпюк. Гаворка точыцца вакол школы.

На дзве вялікія вёскі існуе маленькая старая «яшчэ царская» школа з адной класнай залай. Праўда, для заняткаў нанялі яшчэ дзве вясковыя хаты, але ў іх цесна, вокны маленькія, а пад канец заняткаў робіцца зусім цёмна. «Эх, каб мець новую школу! — марац сяляне. — Дзеці ахвотна і лепш бы вучыліся, а старую можна было б выкарыстаць як святліцу для вясковай моладзі».

Пагутарылі, паўздыхалі, параіліся.

Пазней пабываў кіраўнік школы ў інспектараце асветы ў Гайнаўцы, у куратарыуме у Беластоку. Там разгледзелі справу, абмеркавалі, згадзіліся. Прызначылі грошы, вызначылі людзей.

(Працяг на стар 4.)

Курс для старшынь гурткоў БГКТ, які ў лістападзе г. г. адбыўся ў Беластоку, не толькі пазнаёміў слухачоў з заданнямі, якія стаяць перад нашым таварыствам, але таксама «адкрыў сакрэт» вытворчага працэсу «Нівы».

На здымку: курсанты ля лінатыпа, на якім набіраецца «Ніва».

Фота Г. Рагазінскі

* * *

МАКСІМ ЛУЖАНІН

Сябры кладуцца на спакой,
Плугі ў складах паснулі,
А я хаджу і за сабой
Цягну зямную кулю.

І сам не ведаю, калі
Прыняў я клопаты зямлі,
Павёў ад сэрца нявылёт
Узвіў дарог, ракет узлёт.

І хоць нялёгкі гэта рух,
А дбаю штомінуты,
Каб цэлы быў заўжды ланцуг,
Якім з зямлёй я скуты.

БУДАПЕШТ, ВІНО І ПЕСНЯ

Прашу ў чытачоў прабачэння за гэты фрывольны і незвычайны загаловак, але паездка ў сталіцу Венгрыі дае журналісту аказію адарвацца ад спраў вялікай палітыкі. Дык адарвемся і пройдземся з гасціннымі гаспадарамі па двухмільённай метраполіі.

З чаго пачаць? Хіба з гары Гелерта, якая пануе над цэлым горадам. Раней хадзілі сюды, каб любавацца панарамай горада і рэштамі абаронных сцен.

Цяпер з'явілася новая атракцыя: вінярня ў падзямеллях старога форта. Тут найлепшыя венгерскія віна. П'еца іх не кілішкамі ці шклянкамі, а дзвіноснымі старасвецкімі анталкамі. Тут усё прыпамінае старадаўнасць. Чорнавалосыя афіцыянткі, мэбля, ды цыганскі аркестр, які безупынна грае бадзёрыя чардашы. Зразумела, у такой атмасферы найлепш выпіць анталак Токай Ашы, і то выключна 1952 года. Тады, менавіта, як кажуць спецыялісты, мясцовасць Токай мела найбольш сонечных дзён, дзякуючы чаму вінаград быў найсалодшы. Сёння Токай 1952 з'яўляецца найдаражэйшым венгерскім віном і хіба будзе ім яшчэ доўга, бо апошнія гады не былі для венгерскага вінаграду ласкавымі. Напрыклад, у гэтым годзе была тут вялікая засуха. У яе выніку тутэйшыя гаспадары маюць клопаты не толькі з вінаградам. Слабы ўраджай быў таксама кукурузы і бульбы (асноўны корм для жывёлы).

Паводле ацэнкі міністэрства сельскай гаспадаркі паменшылася гэтых прадуктаў у параўнанні з папярэднім годам на адну трэцюю частку. На шчасце павялічыўся ўраджай азімін.

Мелі мы, аднак, гаварыць аб Будапешце і яго атракцыях. Вернемся тады з гары Гелерта ў горад. Напрыклад, на старую вуліцу Воці. Тут самыя багатыя магазіны, найлепшыя кавярні і найпрыгажэйшыя жанчыны. Урэшце на Воці ёсць «Ама». У гэтай кавярні апрача таннай і добрай кавы можна паслухаць добрай музыкі з... шафы.

Ведаеце польскую пагаворку «шафа гра»? Адносіцца яна да старой традыцыі, калі ў другарадных рэстаранах былі механічныя катарынкі. За 50 гр. можна было паслухаць сумнае танга і вясёлую польку. Такая пагаворка бытуе і ў Будапешце. У кавярні «Ама» шафа грае аднак бясплатна і ўдадатак найпрыгажэйшыя мелодыі свету.

Вечарам Воці патанае ў моры неонаў. У магазінах перадсвяточны рух. Прычым вялікім поспехам карыстаецца польская гарэлка. Часам можна аднесці ўражанне, што з'яўляецца яна адзіным экспартаваным у Венгрыю таварам. На шчасце венгры часцей п'юць сваё слаўнае віно, і хіба таму на вуліцах не відаць толькі п'яных як у нас.

Зрэшты, Будапешт мае шмат вячэрніх атракцый, якія адцягваюць увагу жыхароў ад кілішка. Сто кінатэатраў, дваццаць тэатраў і дзве оперы. Ёсць у чым выбіраць. Я выбраў «Аіду». Дадатковай атракцыяй гэтага опернага спектакля быў савецкі саліст Ігар Сарокін. Ролю бацькі Аіды выконваў ён выдатна. Нічога дзіўнага, што публіка не пускала яго са сцэны.

З культурных цікаўнасцей — заўтра прэм'ера польскага кінафільма «Крыжаносцы», на які выбіраюцца ўсе венгры. Фільм мае цудоўную рэкламу. Цікава, ці спадабаецца?

УЛ. ЛАЗІНСКІ

ШПІЁН, ЯКІ ВЫРАТАВАЎ ЛОНДАН

МЯШОК З БУЛЬБАЙ

Кастрычнік 1943 года. Мішэль Галяр, малога ўзросту француз, які закончыў нядаўна 43 гады, рыхтуецца да пераходу граніцы нейтральнай Швейцарыі. На плячах мяшок з бульбай, у руцэ сякера. Выглядае на дрывасека.

Вось праз галіны дрэў прамільгануў першы прамень дня, і Галяр рушае ўперад. Ціха, як кот. У акалічных лясах многа вушэй чутна прыслухоўваюцца да кожнага трэску. Граніцу дзень і ноч ахоўваюць нямецкія патрулі з паліцэйскімі сабакамі.

Галяр — шпіён з прычын патрыятычных. Ужо 49 разоў ён пераходзіў швейцарскую граніцу. І кожны раз пераносіў вайсковыя інфармацыі, якія ў далейшым ішлі ў Англію. Разам са сваімі супрацоўнікамі адкрыў у Францыі многа замаскаваных аэрадромаў і прыбярэжных батарэй, здабыў планы баз падводных лодак, рэгулярна сляздзіў рухі цэлых дывізій. Усё гэта былі важныя даныя. Але ніякая з гэтых вайсковых таямніц не магла раўняцца з тым, што ён цяпер з сабой нясе.

У яго мяшку, схаваныя ў бульбе, ляжаць планы стартавай пляцоўкі V-1, новага нямецкага «вундэрвафэ» (цудоўнай зброі). Планы, якія нясе Галяр, не толькі выратуюць Лондан, але і вайну павінны скараціць.

Гітлер планаваў выстраліць на Лондан 50 000 V-1. Месячная порцыя мела быць па 5000 штук. Падрыхтоўку да акцыі акружала найглыбейшая таямніца. Пры будове стартавых пляцовак працавалі пераважна польскія і галандскія рабочыя, якія не ўмелі гаварыць па-французску. У каля 100 месцах працы ўжо заканчваліся.

І вось Галяр з такім планам набліжаецца да граніцы. Апошні адрэзак бяжыць. Вось ужо пры калючых засеках, якія аддзяляюць Францыю ад Швейцарыі. Перакідае на другі бок мяшок і сякеру. У гэты момант з-за дрэў вылятае неспадзявана вялікі сабака і без адзінага брэху хапае яго за калена.

Хвіліну нічога не дзеецца. Сабака проста трымае калена Галяра ў жалезным ціску сваіх зубоў. За некалькі секунд будуць тут немцы.

Галяр не мае пры сабе зброі. У гарачцы азіраецца вакол. Паблізу заўважае тоўсты кій. Падымае яго і з усяе сілы пхае сабаку ў адкрытую пашчу. Мінае яшчэ секунда, і зубы сабакі цісну менш... яшчэ секунда, і ён падае мёртвы. Галяр кідаецца ў бок дроту, і ён ужо на другім баку. У момант, калі хапае за мяшок, бачыць жаўнера швейцарскай гранічнай стражы. Дула яго вінтоўкі накіравана аднак не на Галяра, а ў бок двух немцаў, якія, стаўшы на адно калена, выцэльваюць у Галяра. Злыя, апускаюць зброю і адыходзяць.

Незадоўга пасля пераходу граніцы Галярам альянцкія бамбардзіроўшчыкі пачалі бамбіць стартавыя ракетныя пляцоўкі V-1. На працягу 5 тыдняў 73 з іх былі або знішчаныя цалкам, або моцна пашкоджаныя. І хоць немцы на іх месца пачалі хутка будаваць меншыя, больш цяжкія для адкрыцця, гітлераўскі план знішчэння Лондана не здзейсніўся. Замест планаваных 50.000 штук V-1 толькі 2500 штук былі выстрэлены. І то не ў 1943 годзе, калі маглі мець важнае значэнне, а аж у палове 1944 года, калі лёсы вайны былі ўжо астаткова вырашаны на ўсходнім фронце.

ЯК ГАЛЯР СТАЎ ШПІЁНАМ

Самым цікавым у гісторыі Галяра з'яўляецца тое, што стаўся ён адным з самых выдатных шпіёнаў другой сусветнай вайны толькі з уласнай ініцыятывы.

Калі немцы ўвайшлі ў Парыж, Галяр быў нізкаплатным працаўніком прадпрыемства навукова-даследчых паслуг. Абураны на сваіх гаспадароў за іх супрацоўніцтва з акупантам, кінуў працу і стаўся працаўніком фірмы, якая прадукавала драўляны вугаль. Гэтая праца садзейнічала мэтам, якія цяпер перад сабой паставіў. Нібы шукаючы адпаведнага дрэва, мог часта бываць у лясных надгранічных тэрыторыях. Пасля нейкага часу знайшоў 5-ых супрацоўнікаў і арганізаваў сетку, якую назваў «Сеткай дзеяння». Яго шпіёнская арганізацыя хутка развівалася. У канцы вайны мела ўжо 120 асоб. 20 з іх былі забіты немцамі, многа ранена, а ўсе не раз перажылі страшныя небяспекі.

ТАЯМНІЦА V-1

Гісторыя здабыцця рысункаў стартавых ракетных пляцовак V-1 пачалася ў жніўні 1943 года. Адзін з агентаў Галяра данёс яму, што чуў, як двух будаўляных прадпрыемцаў размаўлялі ў малой кафейнай у Руэн аб нейкіх незвычайных працах, для якіх немцы патрабавалі вельмі многа цэменту.

Днём пазней Галяр, апрануты ў чорную вопратку, з некалькімі біблiямі

(Працяг на стар. 6)

БЕЛАСТОЦКАЯ ХРОНІКА

5.XII. У клубе міжнароднага друку і кніжкі ў Беластоку адбыўся літаратурны вечар, прысвечаны 250 гадавіне нараджэння Ламаносава.

*

8.XII. у Доме прафсаюзаў у Беластоку адкрыўся двухдзённы міжваяводскі семінар, прысвечаны нацыянальнаменшасным праблемам.

*

8.XII. у Беластоку адбылася Краёвая нарада выкладчыкаў настаўніцкіх студый аб напрамку сельскагаспадарча - педагагічным. Апрача выкладчыкаў у нарадзе прынялі ўдзел прадстаўнікі Міністэрства асветы і сельскай гаспадаркі, а таксама куратарыяў і ваяводскіх улад.

*

8.XII. Беласточчыну наведаў галоўны хірург Клінікі міністэрства здароўя РФССР у Маскве праф. др Мікалай Васкрасенскі. У першым дню сустрэўся ён у Клубе МПіК з жыхарамі Беластока, у наступным наведаў Акадэмію медыцынную, а таксама сустрэўся з жыхарамі Саколкі.

*

8.XII. у Ваяводскім доме культуры адбыўся даклад прафесара Варшаўскага універсітэта дра Флярыяна Няўважнага на тэму «Выхаваўчыя ідэі ў савецкай літаратуры».

*

9.XII. у Доме партыі ў Беластоку адбылося Пленум Ваяводскага камітэта ПАРП, прысвечанае абмеркаванню задач беластоцкай партыйнай арганізацыі ў галіне рэалізацыі пастаноў IX Пленум ЦК ПАРП. З дакладам выступіў I сакратар ВК ПАРП А. Лашэвіч. У абрадах пленума прымаў удзел член ПК віцэ-прэм'ер Ю. Т[illegible]скі.

*

9. XII у беластоцкім Музеі адкрылася выстаўка жывапісу Беластоцкага аддзялення Саюза польскіх мастакоў, якая адлюстроўвае дасягненні членаў аддзялення ў гэтым годзе.

*

10.XII. у Беластоку адбыўся III Акруговы з'езд ЗБОВ[illegible].

Мінула ўжо два тыдні, як 101-ы полк перакінулі ў беларускую вёску Капцэвічы. Немцы занялі ніжні канец, а славацкія салдаты ў асноўным жылі ў палатках на другім, вышэйшым, канцы вёскі. Як і на Украіне, тут жылі такія самыя шчырыя, добрыя людзі, і хлопцы хутка пасябравалі з імі.

Вёска Капцэвічы ляжала на чыгуначным шляху Гомель — Пінск. Да яе дамоў з белымі аконнымі рамамі з абодвух бакоў падступаў магутны лес.

Камары тут гатовы былі з'есці чалавека. Дарма Мразік перайшоў на махорку, — ад камароў не было ратунку.

— Каб на вас ліха, — бурчаў Мразік, нязграбна адбіваючыся ад іх рукамі.

Ён уцёк у драўляную будку пад саламянай страхой, што стаяла на чыгунцы. Калісьці тут жыў стрэлачнік, а цяпер сядзелі вартавыя. Ён выпусціў з роту такое густое воблака дыму, што Дворскі зайшоўся кашлем.

— Іх і газам не выкурыш, — забурчаў Мразік.

— Затое з імі весялей, — адазваўся Дворскі.

— Ой, гідота, — плюнуў Мразік, высоўваючы галаву ў разбітае акно.

Крывавы шар сонца ўжо схаваўся за лесам. Гасла чырвоная зара на бязвоблачным небе, а па вузкай палосцы ржавага поля, дзе даспявала грэчка, ішоў чалавек.

— Немец, — сказаў Мразік, і Дворскі падскочыў як апараны.

— Свіння! — зашыпеў ён і зарадзіў вінтоўку. Потым укленчыў каля акна і, стаіўшы дыханне, прыціснуў прыклад да палаючай шчакі.

— Ідзе на змену, каб на іх ліха з гэтымі суседзямі, — сказаў Мразік і пакруціў галавой.

— Што будзе, тое будзе, — прашаптаў Дворскі і весела дадаў: — Глядзі!

Ён націснуў на курок. Прагучаў стрэл. Чалавек, што ішоў па полі, узмахнуў рукамі і, нібы падкошаны, упаў на зямлю.

Мразік шырока расплюшчыў вочы і застыў на парозе. Ногі яго анямелі. Праз хвіліну ён уздыхнуў з палёгкай і ўсміхнуўся:

— Так яму і трэба.

Яны селі на бервяно, што ляжала ля будкі.

— Патруль ідзе, — схапіў Дворскага за руку Мразік.

Ад пясчанай дарогі, што перасякала балота, беглі два перапалоханыя салдаты. У першага з іх, невысокага, зарослага шчаціннем, было падбіта вока. Гэта быў Кралік. Усяго два гады, як ён служыць у войску, а пабіўся ўжо з немцам. З-за дзяўчыны.

— Вы чулі стрэл? — усхвалявана запытаў Кралік.

— Ну але, — ускінуў плячом Мразік і паказаў рукой на поле, дзе расла грэчка. — Там аднаго забілі. Партызаны. — Ён усміхнуўся: — Вы ж іх павінны былі бачыць.

— Нічога мы не бачылі, — злосна кінуў другі салдат, аглядаючы поле.

Мразік накінуўся на яго.

— Не выкручвайся, не хлусі! Павінен быў іх бачыць. Цяпер ужо дарэмна аглядаць поле. Як прыйдуць немцы, скажаце, што бачылі трох партызан, якія пабеглі ў лес. А то яшчэ да нас прычэпяцца.

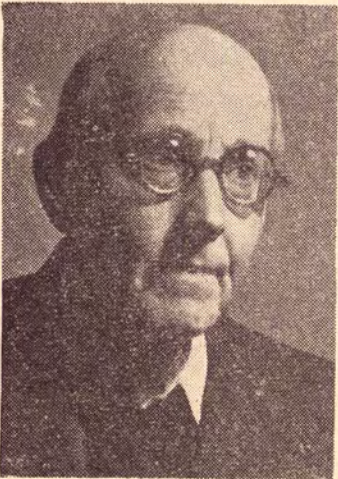
Дворскі ўстаў, пацягнуўся, аж косці яго затрашчалі, і паклапаў Краліка па плячы:

— Не бойся, вас партызаны не пакрыўдзяць. А цяпер ідзіце да той палы, і помніце: партызанаў мы ўсе бачылі, ясна?.. А мы пайшлі паведаміць.

*

Была ноч. З хацінкі на ўскрайку вёскі ляцела цудоўная песня:

48 49 50

ЭНТУЗІЯСТ
БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ

Пераклад — гэта вялікі творчы акт дружбы аднаго паэта да другога, гэта сведчанне блізкага сужыцця двух літаратур. Гісторыя перакладаў з польскай на беларускую мову і з беларускай на польскую мову дае нам нямала прыкладаў гэтага творчага сяброўства.

Сімпатыі паасобных польскіх пісьменнікаў да беларускай літаратуры якраз і праяўляліся ў перакладах твораў лепшых яе прадстаўнікоў. У наш час перакладамі беларускай паэзіі ў Польшчы займаюцца Казімеж Яворскі, Багдан Жыранік, Леапольд Левін, Анджэй Цэсаж, Эўстахы Лапскі, Казімеж Дамброўскі, Багдан Гембарскі і рад другіх. Нядаўна памёр у Варшаве Рэмігіюш Квяткоўскі, які шмат год сваёй творчай працы прысвяціў перакладам беларускіх паэтаў. Ён уваходзіў у склад невялічкай жменькі варшаўскіх літаратараў - энтузіястаў беларускай літаратуры. Сярод іх вылучаецца Багдан Жыранік — прадстаўнік старэйшага пакалення варшаўскіх пісьменнікаў, якога ўклад да пашырэння знаёмства з беларускай літаратурай у Польшчы трэба лічыць значным. Яго пяру належаць не толькі пераклады, але таксама артыкулы, а нават невялічкая праца аб гісторыі беларускай літаратуры.

Багдан Жыранік ураджэнец Варшавы. Яму зараз 72 гады. Нягледзячы на сур'ёзны ўзрост літаратар з незвычайнай энергіяй працягвае сваю творчую дзейнасць. У яго паэтычным набытку знойдзем не толькі мноства арыгінальных твораў, але таксама шмат перакладаў з рускай, беларускай, украінскай, славацкай, чэшскай, англійскай і амерыканскай літаратур. Багаты архіў Багдана Жыраніка згарэў у час Варшаўскага паўстання 1944 года. Адсутнасць пісьмовых крыніц не дазваляе сёння Б. Жыраніку поўнасцю ўспомніць цікавыя факты са сваёй творчай дзейнасці. Тым не менш найбольш знамянальныя з іх для нас тыя, якія, менавіта, датычаць сувязей пісьменніка з беларускай літаратурай, удалося аднавіць. І вось цікавая з'ява: першыя творчыя пошукі паэта супадаюць з яго зацікаўленнямі тагачаснай маладой беларускай паэзіі. Як вядома, 1908 год у гісторыі беларускай літаратуры быў адзначаны выхадам першага зборніка вершаў Янкі Купалы «Жалейка». Б. Жыранік зараз не прыпамінае ў якім дакладна годзе ўпершыню сутыкнуўся з гэтай літаратурнай навінкай, аднак адбылося гэта не пазней 1909 года.

— Памятую, у мае рукі трапіла невялікая кніжачка п. з. «Жалейка», выдана, на колькі я прыпамінаю, у Пецербургу... Непадкупная шчырасць і свежасць думак, хараство гэтай меладычнай мовы спынілі маю ўвагу над нізкай твораў Купалы, — успамінае Б. Жыранік.

Гэты факт і лічыць паэт пачаткам свайго знаёмства з беларускай літаратурай, крыніцай сваёй шчырай прывязанасці да яе. І вось першым польскім перакладам беларускага твора з'яўляўся ў Б. Жыраніка ранні верш Купалы «Спрасоння», які датуецца 1906 годам. Невыпадкова звярнуўся паэт да гэтага твора. У ім ён дагледзеў характэрныя рысы ў тагачаснай творчасці Купалы, якія паводле ўяўлення Жыраніка вызначалі напрамак маладой беларускай паэзіі: яе вялікую напорыстасць і рашучы пратэст супроць заган эксплуататарскага ладу. Значна пазней, таму што ў 1921 годзе, у

М. КАНАПАЦКІ

выданым у Варшаве «Нарысе беларускай літаратуры» Б. Жыранік напіша аб «Жалейцы» наступным чынам: «Янка Купала пачаў сваю творчасць смелай рэвалюцыйнай песняй, б'ючы дубінаю па струхлеламу будынку царызму, над якім перамога здавалася такой блізкай і такой пэўнай». Першы зборнік вершаў беларускага паэта называе пісьменнік дзіцём народжаным рэвалюцыяй 1905 года.

Свае сімпатыі да беларускай паэзіі спалучаў Б. Жыранік з асабістымі сяброўскімі адносінамі да беларусаў, пражываючых у Варшаве. У 20-ыя г.г. ён падтрымліваў шчыльныя сувязі з мясцовым беларускім паэтам Гальяшам Леўчукам. У міжваенны час Б. Жыранік аддаў шмат творчых сіл перакладам не толькі з паэзіі Я. Купалы, але таксама з творчасці Я. Коласа, Я. Лучыны, М. Багдановіча, М. Танка. Пяру Жыраніка належыць між іншым пераклад верша Багдановіча «Слуцкія ткачыхі».

Знаёмячыся з рэаліямі народнага жыцця, якія былі неабходнымі паэту для лепшага перказу ў перакладзе думак беларускага арыгінала, паэт карыстаўся багатымі зборамі вядомага збіральніка беларускага фальклору Міхала Федароўскага. Мала таго. У міжваенны час паэт нават наведваў паасобныя мясцовасці на Палессі, асабліва ў ваколіцах Лунінца, дзе вывучаў звычаі і побыт мясцовага насельніцтва.

Плённымі ў перакладчыцкай дзейнасці Багдана Жыраніка з'яўляюцца ўжо першыя пасляваенныя гады. Паэт быў супрацоўнікам кракаўскага часопіса «Культура», мэтай якога было азнаямленне польскага грамадства з культурным жыццём народаў СССР. Вось адзін з чарговых нумароў культуры ад 1946 года прынёс багаты падбор беларускіх вершаў у перакладзе Б. Жыраніка. Маем тут творы сучасных паэтаў: П. Глебкі, П. Панчанкі, М. Танка і В. Віткі. На ўвагу заслугоўвае тут таксама пераклад калгасных частушак. А гэта тым больш цікава, што

(Працяг на стар. 7)

Фрагмент выстаўкі дзіцячага малюнку, якая адкрылася ў «Клубе сельмю» у Беластоку. Як мы ўжо паведамлялі, выстаўка з'яўляецца вынікам конкурсу на прачытаную кніжку, які ў мінулым годзе праводзілі ГП БГКТ і наша рэдакцыя.

Фота Г. Рагазінскі

ВЕСТКІ З МІНУЛАГА

Даўжэйшы час прыцягвалі ўвагу вучоных руіны замка ў Тыкоціне. Адно было вядома, што замак гэты быў пабудаваны ў XV стагоддзі і разбудаваны ў XVI па загаду караля Сігізмунда пад кіраўніцтвам яго архітэктара Брэтфуса. Тыкоцінскі замак належаў да вельмі важных і цікавых будоўляў, з абаронным прызначэннем, пабудаваных на нізавым месцы. Замак быў разбураны ў час шведскіх наездаў.

У жніўні бягучага года пачаліся даследванні руін тыкоцінскага замка пад кіраўніцтвам Ваяводскага кансерватара забыткаў у Беластоку інж. Уладзіслава Пашкоўскага. Непасрэдным навукова-даследчым кіраўніком прац з'яўляецца др інж. А. Грушэцкі з Варшавы.

Навукова - даследчую працу над замкам пачата з мэтай папаўнення дадзеных аб яго гісторыі, а перш за ўсё дзеля ўстанаўлення размераў і іконаграфічных дадзеных. Заданне вучоныя паставілі перад сабою нялёгкае. Але іх заўзятасць і цярплівасць далі пазітыўныя вынікі. Адкрыта ніжнюю частку каменнай сцяны, дзве нарожныя вежы. Усё пацвярджае, што ў замку змяшчаўся сховак каралеўскіх каштоўнасцей, а таксама, што ў Тыкоціне быў каралеўскі манетны двор.

У час раскопак руін знойдзена шмат разнародных архітэктурных асаблівасцей адносна будаўлянай керамікі («раслінныя» арнаменты), кавальства (аздобныя завесы), керамічных прадметаў штодзённай патрэбы.

Канчатковыя вынікі даследвання над замкам прынясуць цэнны ўклад для гісторыі і польскай навукі наогул. Руіны замка будуць забяспечаны ад знішчэнняў і будуць служыць як цікавы аб'ект для турыстаў і наведвальнікаў Тыкоціна.

Варта дадаць яшчэ знамянальны факт. Пры даследваннях над руінамі тыкоцінскага замка вучоныя трапілі паблізу на астаткі нейкага драўлянага абароннага замка. Мяркуецца, што гэта месца абароннага замка літоўскіх князёў Гаўштоўтаў, якія ўладалі тыкоцінскай зямлёй у 1433—1542 гадах. Дакладнае ўстанаўленне дадзеных аб замку будзе таксама вялікім здабыткам для гісторыі адносін польска-літоўскіх і побыту літоўцаў.

М. Кураш

Перадайце родным,
Што сяджу ў балоце,
Што дамоў я болей
Не вярнусь ніколі.

— Сціхніце! — закрычаў нехта. — Спявай далей.

Ля плота спыніўся Налепка і, схапіўшы за рукаў паручніка Паўліка, сказаў:

— Чуеш, якія песні спяваюць нашы салдаты?

У гэты час каля іх прайшлі з цяжкімі рукзакамі за плячыма Чапловіч і Хован. Праз адчыненае акно ляцеў той самы голас:

Хаджу па Расіі,
За мной кулі ходзяць.
Сплю я ў балоце,
Вшывы і галодны.

— Вяртайся, — пачулася за акчом. — Навошта прыйшоў у балоце валяцца? Няхай фрыцы валяюцца.

— Хай яны падохнуць гэтыя фрыцы, — стукнуў нехта па стале.

Паўлік не сцярпеў. Хоць ён і сам за апошні час набраўся той смеласці, якой кіпелі салдаты, але асцярожнасць узяла верх. Лёгка пераскочыўшы праз плот, ён загрукаў у аконную раму:

— Звар'яцелі, ці што?

У хаце зрабілася так ціха, нібы там толькі што ўзарвалася граната. Здавалася, там не было ні душы.

— Хадзем, — паклікаў Паўліка Налепка, і калі той вярнуўся, дадаў:

— Бачыш, Влада, салдаты смялейшыя за нас.

Яны паспяшаліся за Чапловічам і Хованам.

Хован параўняўся з першым вартавым і абмяняўся з ім паролем. Налепка агледзеўся па баках, і ўсе чацвёра збочылі на чыгунку.

У начной цемры Паўлік ледзь-ледзь разгледзеў чыгуначныя рэйкі. Хован і Чапловіч скінулі з плячэй рукзакі, Чапловіч укленчыў і кароценькай рыдлёўкай пачаў старанна разграбаць зямлю пад рэйкамі. У невялічкую ямку ён паклаў нешта цяжкае і круглае. Пасля яны падышлі да вартаўнічай будкі, Чапловіч і тут раскапаў пясок.

З вартаўнічай будкі раптам пачуўся стрэл.

— Балваны, што яны робяць? -- раззлаваўся Налепка і кінуўся да слаба асветленага акенца.

Ля будкі ён наскочыў на Дворскага. Праз прыадчыненыя, асветленыя ліхтаром дзверы Мразік падаваў яму вінтоўку. Убачыўшы капітана, ён так спалохаўся, што нават забыўся запытаць пароль.

— Чаго страляеш? — накінуўся на яго Налепка.

— Я? — развёў рукамі Дворскі, але тут жа ўзяў пад казырок. — Я нічога. Гэта з гары нехта ў немца стрэліў.

Цемра схавала ўсмешку Налепкі. Здарэнне з нямецкім вартавым яшчэ ўчора здалося яму падазроным. Застрэлілі яго, калі ішоў на варту, а ўвечары прыйшоў эшалон з салдатамі, каб шукаць партызанаў. Партызаны не рызыкавалі б сваім жыццём дзеля звычайных салдат.

Налепка моўчкі крочыў праз поле ў бок пясчанай дарогі і ўсміхаўся.

Праз паўгадзіны Налепка сядзеў ужо ў сваім кабінеце ля тэлефона. Ён пазваніў начальніку нямецкага гарнізона обер-лейтэнанту Вольфу. Але той доўга не адказваў яму. Нарэшце на другім канцы дроту нехта замармытаў і салодка пазяхнуў:

— Пан обер-лейтэнант? — закрычаў Налепка ў тэлефонную трубку. — Гэта капітан Налепка. Так, асабіста... Стралялі ў вашага вартавога. Участак уздоўж лесу небяспечны. Вы гаварылі пра эшалон. Так, у пяць гадзін... Прапаную, каб ваша камандванне ўзяло на сябе ахову гэтага ўчастка. Трэба паслаць туды самых надзейных. Зараз жа іх пашліце. Я адклікаю нашых.. на тры дні... Думаю, толькі ўначы, а ўдзень могуць вартаваць і славакі...

Ён паклаў трубку і з палёгкай уздыхнуў. У калідоры зарыпела падлога. Налепка глянуў у прыадчыненыя дзверы і ўбачыў на парозе Чапловіча.

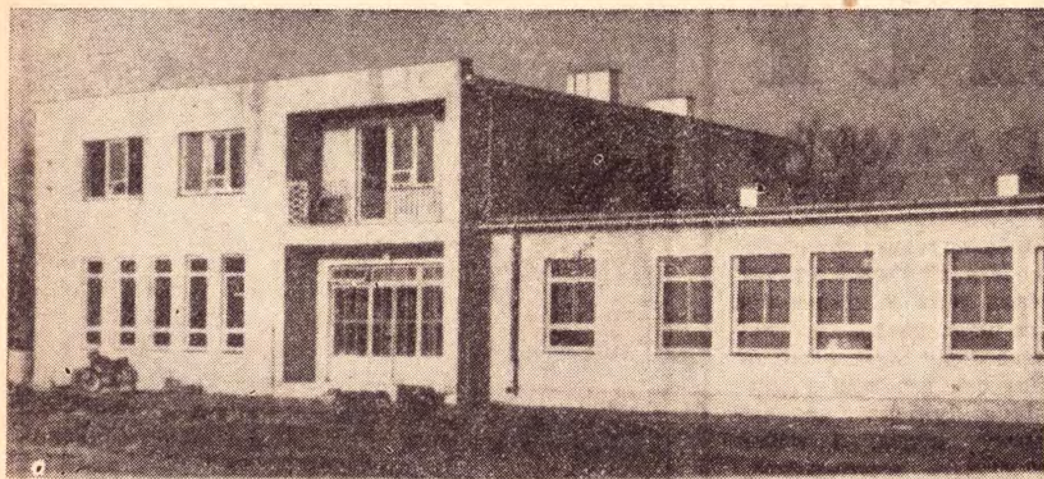
— Ты што тут робіш?

— Прыйшоў запытаць, можа вам чаго трэба, — адказаў Чапловіч. — Скажыце, пане капітан, — асмеліўся ён, — навошта вы клічаце немцаў?

— Навошта? — засмяяўся Налепка. — Заўтра ўбачыш.

(Працяг за тыдзень)

51 52 53

ПАДАРУНАК ДЛЯ МОЛАДЗІ

(Працяг са стар. 1)

З'явілася ў Моры брыгада будаўнікоў, і пачаліся работы. Моцна даваліся папрацаваць і рабочым і сялянам. Глеба вакол вёскі балоцістая, дарогі непраездныя. Здаралася, што машына з будаўнічым матэрыялам загразала ў балоце. Тады выязджалі сяляне з вазамі на гумовых колах і грамадскім чына ‹ дапамагалі, як маглі. Дагаварыліся паміж сабой: крывяцічане прывязуць жвіру, а марацe — каменне.

У тую ж дажджлівую восень быў закладзены фундамент.

*

І вось 24 лістапада гэтага года ўсе, хто ўклаў сваю цаглінку ў будову школы, сустрэліся на ўрачыстым яе адкрыцці.

Прыгожы, светлы і вялікі будынак здаецца, увесь са шкла. У класах знешнія сценкі амаль цалкам зашклёныя. Асабліва светлай будзе чытальная зала, якая мае аж дзве шкляныя сценкі.

У такой школе дзеці не будуць ужо ніколі псаваць сабе ‹очы, разбіраючы літары ў паўзмроку. Школа ствараe магчымасці, каб дзеці раслі здаровымі і паўнакаснымі грамадзянамі.

Намячаецца таксама пашырыць гэтую школу да васьмігодкі, каб выпускнікі яе мелі ўжо канкрэтныя навыкі да працы. «А магчыма, — гаварыў на ўрачыстасці адкрыцця школы прадстаўнік з куратарыюм т. Вавюрка, — пры школе будзе арганізавана і сельскагаспадарчая школа, а пазней і розныя курсы. Школа сапраўды павінна стаць цэнтрам культурна - асветнага жыцця навакольных вёсак».

«Прыемна сёння ўспомніць тую сходку на лавачцы ля хаты Сяргея Дружбы,—усміхаецца былы кіраўнік школы т. Карпюк, — калі мы гутарылі пад першымі буйнымі кроплямі дажджу. А сёння, роўна праз год, мы сустракаемся з вамі на гэтай урачыстасці ў светлай зале пад шасцёма буйнымі электрычнымі кроплямі - лямпамі. Не верылася тады, што так хутка стануць рэчаіснасцю нашы мары і гарачыя жаданні».

Выступаюць госці, настаўнікі, мясцовыя жыхары. Гучаць некалькі раз паўтораныя словы ўдзячнасці роднай уладзе за такі каштоўны і дарагі падарунак.

Шкада толькі, што ў праекце новай школы не было прадугледжана стварэнне ўмоў для шырэйшага палітэхнічнага і фізічнага выхавання: няма месца на майстэрні, няма гімнастычнай залы і, можа нават, малавата лекцыйных залаў, бо толькі чатыры. А ў школе - васьмігодцы хацелася б, напэўна, мець некалькі прадметных кабінетаў ды і больш класаў прыдалося б, бо ў школе ж працуе пяць настаўнікаў.

Хочацца верыць, што такіх недахопаў не будуць мець школы, запраектаваныя ў апошні час. Сучасная школа павінна выхоўваць і гартаваць усебакова маладое пакаленне.

Я. ЧЭРНЯКЕВІЧ

На здымку: новая школа ў Моры.

Фота аўтара

На Сакольшчыне вырасце пушча

Сакольская зямля не можа пахваліцца ўраджайнасцю. Многа тут жоўтага пясочку. І хоць для дзіцячай забавы ён вельмі добры, аднак корміць слаба. Таму вельмі добра, што ўлады Сакольшчыны вялікую ўвагу ўдзяляюць залясенню земляў закласіфікаваных да катэгорыі VI «РЗ» — зямля, якая падлягае залясенню. А яе на Сакольшчыне 9.000 гектараў на агульную колькасць 78.000 гектараў ворнай зямлі. Значыць на 12% Сакольскай зямлі ў будучыні зашуміць лес. Аб карысцях і выгадах такой перспектывы хіба не трэба гаварыць. Яна не толькі відавочная, але і надта прыцягваючая. Але гэта ў будучым. А як жа выглядае пачатак гэтай акцыі? На палях многіх сакольскіх вёсак (Сухінічы, Нова воля, Карчы, Малявічы, Краснае, Карыцін, Сухаволя) ужо красуецца маладняк. Толькі ў 1961 годзе на Сакольшчыне пасаджана лес на 320 гектарах «РЗ».

На 1962 год ваяводства вызначыла для Сакольскага павета норму для залясення на 450 гектараў. Саколка сама падвысіла сабе гэтую норму да 600 гектараў.

Значная частка гэтай нормы будзе выканана паасобнымі гаспадарамі на сваіх нязгоддзях.

Ужо зараз у Аддзеле сельскай гаспадаркі і лясніцтва ў Саколцы абмеркаваны і прыняты пэўныя меры для забеспячэння поспеху — залясення гэтых 600 гектараў.

Саджанцы гаспадары будуць атрымліваць бясплатна.

І яшчэ практычная інфармацыя для ўсіх: хочучы правесці ў сябе залясенне (падлягае яму толькі клас VI «РЗ») трэба скласці заяву ў Аддзел сельскай гаспадаркі і лясніцтва сваёй павятовай рады нарадовай. Спецыяльныя працаўнік гэтага аддзела вызначыць месца залясення.

Пасля пасадкі лесу пішацца зноў заяву ў Аддзел з просьбай выключыць з падатку засаджаны кусок. І тут, трэба адзначыць, людзі часта наракаюць, што выключэнне гэтае працягваецца доўга. Лес фактычна расце, і падатак за гэтую зямлю ідзе. Тлумачыцца гэта недахопам у паветах дастатковай кадры геадэзістаў, якія займаюцца гэтымі справамі. Будучы год будзе напэўна лепшым, так як прадбачыцца рэарганізацыя геадэзічнай службы з праўдападобнай карысцю для павету.

вл.

ЗАЯВА

«У час гітлераўскай акупацыі, як малазямельны селянін, быў я пагнаны да Усходняй Прусіі на прымусовыя работы, дзе прамучыўся каля трох год. Дамоў вярнуўся ў 1945 г. Уся мая сяліба, як і цэлая вёска Каўпакі, была спалена ў час ваенных дзеянняў 1944 г. Пасяліўся я ў хатцы велічынёю 3,40х6 м, якая засталася па Ігнасю Аксейчуку, які выехаў у БССР. Гэтая хатка стаяла на панадворку грам. Сцяпана Аксейчука, жыхара вёскі Каўпакі, брата выехаўшага. Сцяпан Аксейчук меў да мяне прэтэнзіі, што яму мяшаю, што займаю яму месца. Тады я, каб мець дах над галавою, перанёс гэтую хатку на ўласную сялібу...

У час перанашэння гэтай хаткі на ўласную сялібу 1/3 будаўлянага матэрыялу сталася непрыгоднай да будовы і я вымушаны быў шмат чаго дакупіць, каб збіць сабе якую-небудзь хатку.

Калі звярнуўся я да сельгасаддзела ПРН у Беластоку, каб заплаціць за гэтую хатку, то даведаўся там, што яна перааценена, што мне трэба заплаціць 6 227 зл. Растлумачылі, што гэта перамена наступіла ў сувязі з падвышкай цаны на дрэва.

Прашу ВРН, чаму сельгасаддзел не хоча зразумець, што спарахнелы будынак, прыгодны толькі да разбурэння, перастаў ужо быць будаўляным матэрыялам і не мае так высокай вартасці, на якую ацанілі яго ў сельгасаддзеле. Чаму сельгасаддзел прымушае мяне заплаціць так высокую цану, і ўжо 14 бягучага месяца зборшчык фінансавага аддзела з-за гэтага запісаў у мяне адзінага каня і свінні...

Тады па гэтай прычыне звяртаюся да Прэзідыум ВРН з просьбай аб дакладным разглядзенні маёй справы. 21.XI.1959 г. Мікалайчук Уладзіслаў».

Апрача У. Мікалайчука гэтую заяву падпісалі яго аднавяскоўцы Сцяпан Аксеюк, Язэп Пракопчук і яшчэ адзін селянін, якога прозвішча не ўдалося разабраць, а пацвердзіў солтыс вёскі Каўпакі.

Была гэта не адзіная заява, якая выйшла са спарахнелай хаткі Уладзіслава Мікалайчука. Звяртаўся ён да ўсіх магчымых устаноў з сельгасміністэрствам уключна і нідзе не знайшоў зразумення, ніхто яму не памог. Гэтая справа цягнецца ўжо амаль 6 год.

Сельгасаддзел ВРН у Беластоку ў высвятленні для Міністэрства сельскай гаспадаркі (пісьмо ад 31.III. 1960 г., № РЛь. У-ФЗ-12/12/60 між іншым пісаў:

«...2. Так, як не магчыма ўстанавіць вартасць будынку разобранага Грамадзянінам, сельгасаддзел ПРН у Беластоку звярнуўся з просьбай да ПЗУ ў Беластоку аб акрэсленні вартасці дома, у якім жыве Грамадзянін, ПЗУ пісьмом ад 6 сакавіка

БЕЛАСТОЦКІЯ ГАДЫ de Doktoro Esperanto

МАРЫЯ ЗЮЛКОЎСКАЯ

Навучыўшыся добра чытаць, Людвік вельмі любіў кніжкі. Найбольш уразіла яго біблія. Аднойчы вычытаў у ёй дзіўныя словы: «На ўсёй зямлі была адна мова і адна гаворка. Рушыўшы з Усходу, яны знайшлі ў краі Сенар раўніну і пасяліліся там. І сказалі адзін аднаму: наробім цэглаў і апалім агнём. І сталі ў іх цэглы... І сказалі яны: пабудуем сабе горад і вежу, вышынёй да неба; і зробім сабе імя, раней чым рассеемся па твары ўсёй зямлі. І сышоў Гасподзь паглядзець горад і вежу, якія будавалі сыны чалавечыя. І сказаў Гасподзь: вось, адзін народ, і адна ва ўсіх мова; і вось што пачалі яны рабіць, і не адстануць яны ад таго, што задумалі рабіць. Сыдзем жа, і змяшаем там мову іх, так каб адзін не разумеў другога. І рассеяў іх Гасподзь адтуль па ўсёй зямлі, і яны перасталі будаваць горад. І таму дадзена яму імя: Вавілон, бо там змяшаў Гасподзь мову ўсёй зямлі...»

Ласкавы Бог, дабраты якога не чадрывала дагэтуль у перакананні хлопца нішто, стаўся цяпер неспадзявана надта суровы, каб яго любіць.

Чытанне зрабіла на Людвіку вялікае ўражанне.

Ва ўспамянутым ужо пісьме да Мішо Заменгоф паведамляе, што ў дзесятым годзе жыцця напісаў пяціактавую трагедыю. Яе тэмай была Вавілонская вежа. Стаяла яна не ў краі Сенар, але на рынку Беластока, а будаўнікамі яе былі разнамоўныя беластачане. Наіўная актуалізацыя, яшчэ больш наіўныя метафары і сімвалы, поўныя дзіцячай чуллівасці з'явы адлюстроўвалі абурэнне дзіцяці. Мо' менавіта тады ў непрыкметнага хлапчука нарадзілася думка, якая потым паставіла Доктара Эсперанта ў шэрагу вялікіх гэтага свету?!

У дваццаць шэсць год пазней Заменгоф напіша да Мікалая Афрыканавіча Бароўк, старшыні першай групы эсперантыстаў у Расіі: «Ідэя (агульналюдскай мовы), ажыццяўленню якой прысвяціў я ўсё маё жыццё, з'явілася ў мяне ў... дзяцінстве...»

Маці была ў захапленні ад трагедыі. Марыла аб Эсхілавай кар'еры сына. Нават бацька з прызнаннем ківаў галавой. Людвік, натхнёны бацькамі, некалькі месяцаў рыфмаваў у польскай і рускай мовах. Хутка аднак гэтае захапленне ўступіла месца другому, якое ніколі яго ўжо не пакінула. Гэтым захапленнем было намаганне знішчыць «божы праклён» з бедных вавілонцаў, з чалавецтва. Захапленне было вялікае, магчымасці ніякія. У будучыні Людвік Заменгоф гэтак скажа пра тыя часы:

«Гэта месца майго нараджэння і дзяцінства, надало напрамак усім маім будучым намаганням. Жыхары Беластока складаліся... з рускіх, палякаў, немцаў і яўрэяў. Кожны з гэтых элементаў... быў варожа настаўлены да іншых. У такім горадзе, больш чым дзе-небудзь, чулая натура адчувае цяжар разнамоўнасці і на кожным кроку робіць вывады, што рознасць моваў з'яўляецца адзінай або прынамсі галоўнай прычынай, якая раздзяляе людскую сям'ю на варожыя часткі. Выхавалі мяне як ідэаліста, навучылі, што ўсе людзі з'яўляюцца братамі, калі тым часам на вуліцы і панадворку ўсё на кожным кроку гаварыла, што людзі не існуюць, існуюць толькі рускія, палякі, немцы, яўрэі і г. д. Гэта вельмі моцна мучыла маю дзіцячую душу.. Паколькі здавалася мне тады, што дарослыя ма-

З жыцця БГКТ на Гайнаўшчыне

У першай палове кастрычніка адбылося пасяджэнне Павятовага праўлення БГКТ у Гайнаўцы, на якім быў апрацаваны план працы на 4 квартал 1961 г. і было вынесена рашэнне, каб да канца года правесці сходы ў 5 гуртках. Я на першым пасяджэнні забавязаўся правесці сходы да канца года ў 5 гуртках. З гэтай мэтай 19.X. паехаў у Арэшкава, дзе вечарам у святліцы адбыўся сход гуртка. На сходзе выявілася, што двух членаў праўлення ўзяты ў армію, а троці выехаў на работу. На гэтым сходзе запісалася 3 новых членаў, выбрана новае праўленне і апрацавана план працы. 29.X. быў праведзены супольны сход членаў гуртка БГКТ і членаў Саюза сялянскай моладзі, на якім прысутнічала 70 асоб. Старшыня гуртка Сельвесюк у кароткіх словах расказаў аб заданнях БГКТ. Сход рашыў: праводзіць культурныя забавы, пераплятаючы іх дэкламацыямі і спяваннем беларускіх песень, падрыхтаваць 3 пастаноўкі, пабольшыць колькасць падпісчыкаў «Нівы» і прыняць актыўны ўдзел у распаўсюджванні беларускага календара.

На сходзе ў Старым Беразове быў таксама намечаны план працы гуртка. Моладзь наракала, што няма святліцы ў вёсцы, а гэта з'яўляецца вялікай перашкодай у культурнай працы моладзі. Яна заявіла, што ўлажыла б яшчэ больш сіл у гарадскі чын пры будове святліцы, каб толькі дастаць патрэбны матэрыял і дазвол.

25.XI. адбыўся сход гуртка БГКТ у Чыжах, на якім прысутнічала 50 асоб. На гэтым сходзе запісалася 25 новых членаў. Потым было выбрана новае праўленне, у склад якога ўвайшлі: Люба Сегень — старшыня, Валя Рубчэўская — сакратар, Якуб Шышкевіч — скарбнік, Вольга Башун і Мікалай Міхалюк — члены. Усе прысутныя прасілі, каб у хуткім часе Чыжы наведала «Лявоніха» і каб «Бэтэска» памагла арганізаваць выраб матэрыялаў будаўляных. Жвіру добрай якасці тут многа.

26.XI. былі праведзены сходы ў Збучы і Старакорніне. У Збучы выбралі скарбнікам Янку Краська. У Старакорніне запісалася 6 новых членаў і выбралі ў праўленне гуртка Аляксея Алексеюка — старшынёю, Мікалая Гаўрылюка — сакратаром, Сяргея Алексеюка — скарбнікам і Зіну Швед — членам.

28.XI. адбыўся сход гуртка ў Дубінах. Запісалася 10 новых членаў. Да праўлення гуртка выбраны: старшынёю Яўгені Свентахоўскі, Вольга Гурустовіч — сакратаром, Вера Кураш — скарбнікам і членамі Яноўская, Янка Браслаўскі і Мікалай Гіншт.

На ўсіх сходах былі выбраны прадстаўнікі гурткоў на курс актыву ў Беласток.

Васіль Дзун

У Клюковічах (Сямяціцкі павет) вельмі быў патрэбны скупачны пункт мяса і збожжа, як на пастаўкі, таксама і лішкі. Да бліжэйшага скупачнага пункту ў Чаромусе 15 км. На падарожжа і чаканне ў чарзе (пункт скупкі ў Чаромусе абслугоўваў вельмі многа вёсак) гаспадары затрачвалі шмат часу.

Грамадскі камітэт ПАРП у Клюковічах вырашыў, што скупачны пункт можна наладзіць у сябе. Быў нявыкарыстаны стары будынак. Адаптавана яго на магазін. Але перашкодай у канчатковым наладжанні пункту быў дрэнны даезд. Па ініцыятыве Грамадскага камітэта партыі арганізавана грамадскі чын. Жыхары Клюковіч і акружаючых вёсак не адказалі ў дапамозе.

— ...Бо гэта нам, для нашых патрэб, — гаварылі.

Праз некалькі дзён дарога (даезд) да магазіна была гатова.

Дзякуючы сялянам, якія папрацавалі грамадскім чынам, у кастрычніку наладжана скупачны пункт у Клюковічах.

ДЛЯ СВАЁЙ ВЫГАДЫ

М. К.

Маланкавая анкета

ГОЛАС МАЕ „ЛЯВОНІХА"

НІНА СВЕНТАХОЎСКАЯ — салістка эстрады (21 год, не замужняя, нарадзілася ў вёсцы Палаўцы на Гайнаўшчыне).

Спяваць пачала ў дзяцінстве. Першы раз перад публікай выступіла з песняй «Упрыгожым нашы хаткі», будучы яшчэ ў пачатковай школе. Тады і атрымала першыя воплескі. Мабыць і таму гэтая песня запомнілася Ніне на ўсё жыццё.

У 1957 годзе Ніна паступіла ў музычную школу ў Беластоку. А ў наступным годзе, будучы на курсе ў Супраслі, пазнаёмілася з калектывам мастацкай самадзейнасці, які існуе пры ГП БГКТ. З таго часу стала яго ўдзельніцай. У «Лявоніхе» працуе ад пачатку яе існавання.

— Мае найбольшыя перажыванні? Сёлета дырэктар Беластоцкага сімфанічнага аркестра грамадзянін Гейгер запрапанаваў мне ўзяць удзел у канцэрце аркестра. Спявала разам з вядомай артысткай Варшаўскіх сцэн — Дзікуўнай. Выконвала арыю Вольгі з оперы «Яўгеній Анегін». Ох і хвалявалася ж я!

— Прыключэнні за час выступленняў у эстрадзе? Было іх шмат. Аднаго разу, калі эстрада выступала ў вёсцы Вярхлесе на Сакольшчыне, я выконвала песню: «Што за месяц, што за ясны...» Пры гэтым я неяк паглядзела ўверх. Усе прысутныя таксама пагледзелі ўверх. Што за дзіва? Сапраўды, праз столь, заглядаў у вярхлескую святліцу ясны месяц. Справа ў тым, што ў гэтай святліцы зусім няма столі, а страха дзіравая. Зразумела, што ўсе прысутныя пырснулі смехам, я таксама.

— Планы на будучыню? Хачу закончыць вышэйшую музычную школу і далей спяваць.

— Дзякуем і жадаем поспехаў.

1956 г. паведаміў сельгасаддзел ПРН у Беластоку, што вартасць дома па Аксейчуку Ігнасю, якім зараз карыстаецца Грамадзянін складае суму 5.800 зл...

4. Зараз пасля дзесяці год цяжка было б акрэсліць стан будынка і яго вартасць перад разабраннем Грамадзянінам, таму зараз прымаецца вартасць таго ж будынку ўстаноўленую праз ПЗУ».

Ужо ў самым гэтым тлумачэнні выявіць можна недакладнасці.

Вартасць будынка была ўстаноўлена пасля яго перабудовы.

Сельгасаддзел патрабуе ад У. Мікалайчука не 5.800 зл., як гаворыцца ў тлумачэнні, а 6.227 зл.

Аднак адна і другая сума ўзяты з паветра, бо гэта няпраўда, што няма асноў для ўстанаўлення вартасці будынка яшчэ ў тым стане, у якім ён знаходзіўся стоячы на старым месцы. Калі паважанымураднікам сельгасаддзела ПРН у Беластоку і ўсім іншых установ, якім у сваіх канторах давялося разглядаць гэтую справу і бы мяч адпіхаць селяніна ад Анаша да Кайфаша, — калі ім не дастаткова сцверджанняў людзей, якія памятаюць яшчэ той час, калі гэтая хатка ў 1924 г. была пабудавана і была лазняй мясцоваму насельніцтву, а затым выкарыстоўвалася, як сушарня ільну; сцверджанні людзей якія памятаюць, што Ігнась Аксейчук гэтую хатку адкупіў ад вёскі за некалькі літраў самагонкі, — калі гэта яшчэ не зможа пераканаць паважаных чыноўнікаў, прапаную ім пазнаёміцца з адным дакументам. Выстаўлены ён ад 19 сакавіка 1948 г. павятовым інспектарам ПЗУ ў Беластоку. Гэты дакумент сцвярджае, што вартасць будынка, які займаў тады Уладзіслаў Мікалайчук складае суму 28.000 зл., што па сённяшнім курсе дае 840 зл.

Віктар Рудчык

МЕЛІЯРАЦЫЯ — ВАЖНЕЙШАЕ ЗАДАННЕ

(Працяг са стар. 1)

саў. Такіх лугоў і паш у Беластоцкім ваяводстве налічваецца блізка 30 тысяч га сенажацяў, на якіх трэба зрабіць невялікія і некаштоўныя меліярацыйныя абсталяванні. Гэта могуць зрабіць самі сяляне без меліярацыйных праектаў.

Сальскагаспадарчыя гурткі і аднаасобныя гаспадары ў бягучым годзе пад надзорам меліярацыйнай службы і Прэзідыумаў рад нарадовых приступілі да іх загаспадаравання.

У выніку гэтай акцыі загаспадаравана ў 1961 годзе блізка 3.760 га.

Сельскагаспадарчыя ўлады ставяць так справу, каб да 1965 года ўсе сыродпольныя сенажаці і пашы былі загаспадараваныя.

А калі ўсе заданні планаваныя па меліярацыі на гэтую пяцігодку будуць выкананы, тады быдла на Беласточчыне пабольшыцца ў найгоршым выпадку на 183 тысяч штук. Адначасова пабольшыцца малака, масла, мяса, угнаення. Будуць таксама звольнены ад кармавых пасеваў вялікія плошчы зямлі, на якіх стане расці збожжа. А за гэтым усім ідзе ўзрост матэрыяльнага ўзроўню сялян.

М. Х.

юць нейкую ўсемагутную моц — я паўтараў сабе, што калі буду вялікі, неадкладна ліквідую гэтае зло.»

Пад уплывам тых гнеўных мерапрыемстваў вавілонскага бога Людвік пачаў «мяшаць мовы», змяняць, перакручваць словы. Не быў ён у гэтым адасоблены: шмат дзяцей рабіла гэта самае, хоць па іншых напэўна матывах. Навучыўся дзіўнай мовы і неўзабаве перагнаў майстраў у бегласці карыстання ёю. Паміж склады слоў устаўляў нейкі непрыкметны гук, напрыклад, «ля» або «дэ», ці іншы, і ўжо новая мова была гатова. «Падай мне сшытак» гучэла тады дзівосна: «Ля-па-ля-дай ля-мне ля-сшы-ля-так»; «атрымаў двойку» — дэ-а-дэ-тры-дэ-маў дэ-двой-дэ-ку» і г.д. Адэпт чароўнага мастацтва рабіў усё, каб перагнаць канкурэнтаў у спраўнасці гэтага балбатання. Людвік атрымліваў тут вялікія перамогі. Вынайшоў таксама іншы спосаб перакручвання слоў. Напрыклад, слова «пантофель» гучэла ў яго «панфотель» або «тенпофаль», «дабранач» — «браданач» і г.д. З гэтых дзіваў лёгка ўкладваў сказы і бегла карыстаўся імі, рыфмуючы нават.

Ва ўсіх дзяцей манія гэта па нейкім часе праходзіла. Ва ўсіх — за выключэннем Людвіка Заменгофа. Пасля года перакручвання пачаў тварыць новую мову! А толькі энергіі і працы ўкладваў у слоўную гульню, што калі б выкарыстаў гэтыя намаганні на пераадольванне патрабаванняў школы, пераскакваў бы праз некалькі класаў у год. Калі быў сам, мармытаў дзівоснай гаворкай, запісваў сшыткі няўмелымі знакамі і формуламі. Занудзваў сяброў і дарослых. Сёстры былі сапраўднымі мучаніцамі яго маніі. Найстарэйшая, Сара, якую асабліва любіў Людвік, падтрымлівала з ім гэтую пастаянную балбатню, але малодшыя, Фаня і Аўгуста, паддаваліся яго камандаванню пасля найбольшага прымусу. Фелікс, дзіцяня яшчэ, зразумела не лічыўся.

Бацька не цярпеў гэтай маніі сына. У Людвіка аднак вырастала яна да памераў сістэматычных і паважных заняткаў, упартага і шляхетнага захаплення. Не спынілася яна нават тады, калі пасля пераходу ў гімназію прыбавілася школьных заняткаў і дамашняй працы над лекцыямі. Бацька, лічачы, што гэтае захапленне перашкаджае Людвіку ў навуцы, энергічна з ім змагаўся. Калі аднак хлапец цяжка захварэў і вымушаны быў на год спыніць навуку ў школе, бацька крыху змякчэў.

...З кожным днём Людвікам усё больш авалодвала думка: Калі буду дарослы, вынайду супольную мову і схілю ўсе народы карыстацца ёю для іх дабра».

У гэтай мары не было аднак, як сам потым напіша, ніякіх акрэсленых планаў. Аб ідэі ўсечалавечай мовы скажа: «Няясна нейк цягнула мяне да яе». У марах аб будучыні, так характэрных хлопцам у гэтым узросце, бачыў сябе толькі як творца міжнароднай мовы. Калі думаў аб лаўрах, дык менавіта на гэтай ніве, нягледзячы, што ад самага ранняга дзяцінства бацька рыхтаваў яго да прафесіі лекара.

У 1870 годзе спаткала Заменгофаў няшчасце. Памерла хваравітая, далікатная Сара. Людвік балюча адчуў гэту смерць. І хоць у наступным годзе ўбытак у сям'і рэкампенсавала нараджэнне новага патомства, хлопца, якога назвалі Генрыкам, Людвік не мог забыць любімай сястры. Як толькі прыступаў да працы над «мовай чалавечнасці», заўсёды ставала яна перад вачыма. Як бы для ўшанавання памяці гэтай першай сваёй вучаніцы і прыхільніка, яшчэ з большым запалам аддаўся сваёй працы.

Бацька пачаў у гэты час думаць аб пераездзе ў Варшаву. У сувязі з гэтым часта паўтараў сыну:

— Вучыся, кінь байкі і гульні! У варшаўскай гімназіі і ўзровень вышэйшы, і патрабаванні вышэйшыя... Замнога часу прысвячаеш глупствам Займіся мукою, з якой будзе хлеб. Чалавек мае ў жыцці замала часу, каб мог сабе дазволіць на гэтакія забавы.

Бацька і сын не разумелі адзін аднаго.

(Урывак з кніжкі «Доктар Эсперанта». Пачатак у папярэднім нумары. Пераклаў Хведар Асініч)

ШПІЁН, ЯКІ ВЫРАТАВАЎ ЛОНДАН

(Працяг са стар. 2)

пад рукой, з'явіўся ў мясцовым бюро шукаючых працы. Сказаў, што з'яўляецца прадстаўніком пратэстанцкай арганізацыі, якая займаецца рэлігійнай працай сярод рабочых. І хоча ведаць, ці ў аколіцы ёсць нейкія будаўляныя прадпрыемствы. Яму сказалі, што 35 км за Руэн у Ауфай праводзяцца такія работы.

Гадзіну пазней Галяр, на гэты раз у сінім рабочым камбінезоне, быў ужо ў Ауфай. За горадам заўважыў людзей, працуючых на вырубе сярод лесу. Будавалі нейкія будоўлі, на якія ўжывалі вельмі многа цэменту.

Галяр узяў тачку, заладаваў яе цэгламі і змяшаўся з рабочымі. Ніхто яго не затрымліваў. Ад рабочых даведаўся, што яны будуюць гаражы. Але Галяру паказалася гэта неправўдападобным, бо будынкі былі замалыя на гаражы. І другое, навошта гаражы будаваць за горадам?

Найбольш аднак яго зацікавіла соракаметравая цэментная платформа, скіраваная ў бок Англіі. Хуценька выняў компас і сцвердзіў, што платформа, на якой бадай мела быць стартавая пляцоўка, была нацэлена дакладна на Лондан. Яшчэ даведаўшыся, што рабочыя працавалі на тры змены, пакінуў месца будовы, каб сабраныя інфармацыі перадаць у Англію. Адтуль хутка атрымаў паведамленне, каб кінуў іншыя пошукі і ўсю ўвагу сканцэнтраваў на таямнічай будоўлі.

Галяр і яшчэ чатырох яго супрацоўнікаў рушылі на аб'езд паўночнай Францыі на веласіпедах. На працягу кароткага часу запісалі на картах 100 падобных будоўляў. Усе яны былі нацэлены на Лондан. Што ўсё гэта значыла?

У выніку розных стараннеяў адзін з сяброў Галяра Андрэ распачаў працу ў мясцовасці, дзе немцы будавалі сваю таямнічую канструкцыю. Андрэ атрымаў ад Галяра загад зрабіць копію галоўнага плана канструкцыі.

Немец, які кіраваў будоўляй, перахоўваў план у ніжняй кішэні плашча, які пастаянна насіў на сабе — нават у кабінеце. Знімаў яго толькі раз у дзень, у 9 гадзін раніцы, калі ішоў у прыбіральню.

Пасля некалькіх дзён назірання Андрэ сцвердзіў, што адсутнасць немца прадаўжаецца ад 3—5 мінут. Гэтага хапала, каб аднойчы, як немец вышаў, Андрэ з хуткасцю маланкі перарысаваў план і палажыў яго на месца. Калі немец вярнуўся, Андрэ сядзеў як звычайна на сваім месцы.

У канцы тыдня, як раіў яму Галяр, выпіў спецыяльнае лякарства і пачаў скардзіцца на моцную боль страўніка. Нямецкі лекар высмеяў яго, але калі ўбачыў, што Андрэ ванітуе, даў пропуск на выезд ў Парыж, да свайго «асабістага лекара».

Супаставленне рысункаў з назіраннямі пасля цяжкай працы дало зразумелую цэласць: перад альянцкімі шпіёнамі ляжаў дакладны план стартавай пляцоўкі V-1. Іменна гэты дакумент быў у мяшку з бульбай, калі нямецкі паліцэйскі сабака схапіў Галяра за калена.

Некалькі месяцаў потым праз неасцярожнасць аднаго са сваіх супрацоўнікаў Галяра злавілі немцы. Мучылі яго страшна, але не зламалі — Галяр нікога не выдаў. Немцы не знайшлі ў яго ніякіх доказаў віны, таму мо' не расстралялі адразу, а саслалі ў канцэнтрацыйны лагер. Пад канец вайны ўсіх жыхароў канцлагера папхалі на адкрытыя лодкі і пусцілі на Паўночнае мора ў надзеі, што патопяцца. У апошняй хвіліне Галяра разам з сотнямі іншых вязняў выратаваў карабель Шведскага Чырвонага Крыжа.

Хадзіць Галяр пачаў пасля 6 тыдняў лячэння. Зараз працуе ў пэўнай электрычнай французскай фірме.

Апр. вл.

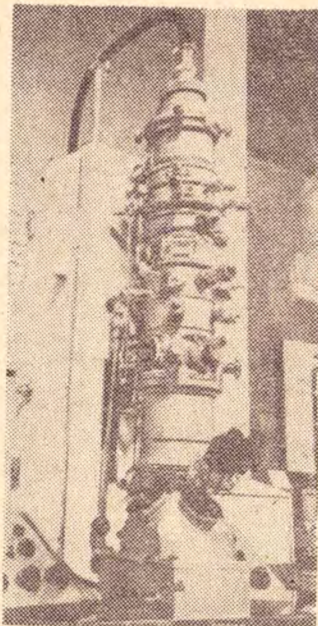

ТАНЕЦ — МАЛІТВА

У Індыі існуе стары абрадны танец пад назвай Каттакалі. Танцуюць яго да сёння пры храмах. Каттакалі — танец-малітва, у якім вельмі многа мімікі.

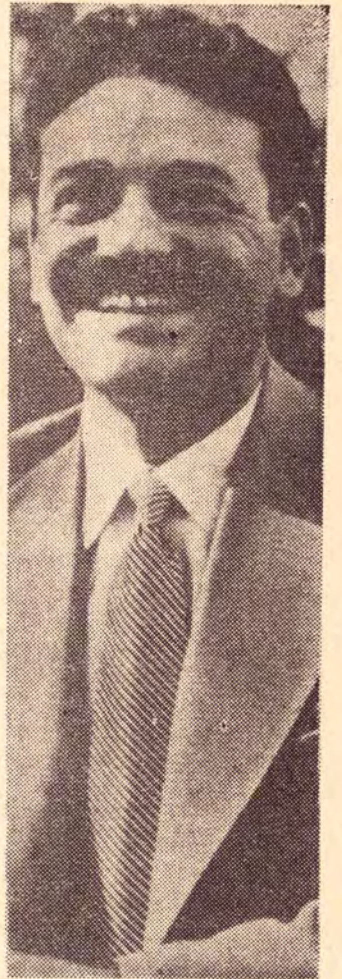
НАВІНЫ ТЭХНІКІ

ЭЛЕКТРОННЫ МІКРАСКОП

Электронны мікраскоп, які зрабілі ленінградскія спецыялісты, павялічвае ў 200 000 разоў. Прыбор дазваляе даследаваць часціцы размерам у дзесяць ангстрэмаў. Напомнім, што ангстрэм — адна дзесяцітысячная доля мікрона (а мікрон — адна мільённая частка метра). Размер атама раўняецца аднаму ангстрэму.

СВАБОДУ ГЕРОЮ АКРОПАЛЯ!

Высока пад Афінамі вырысоўваюцца беласнежныя калоны Парфенона — непаўторнага тварэння старажытнай Элады. Яшчэ вышэй палошчацца нацыянальны сцяг Грэцыі. Кожны, хто падымаецца на Акропаль і бачыць гэты сцяг, успамінае Маноліса Глезаса

Герой грэчаскага народа, які сарваў з Акропаля фашысцкую свастыку, мучыцца ў турме.

У час нядаўніх выбараў грэчаскі народ выбраў Маноліса Глезаса ў дэпутаты парламента.

Улады Грэцыі, нягледзячы на яго вялікую папулярнасць у краіне, запатрабавалі ануляваць дэпутацкі мандат Маноліса Глезаса, спасылаючыся на тое, што Глезас пазбаўлены палітычных правоў. Як вядома, Глезас неаднаразова за сваю палітычную дзейнасць падвяргаўся самавольству. Яго кідалі ў турму і пазбаўлялі палітычных правоў. Прагаласаваўшы за выбарам Глезаса ў дэпутаты парламента, грэчаскі народ ясна выказаўся за вызваленнем Глезаса, за тое, каб яму была дадзена магчымасць зноў заняцца палітычнай дзейнасцю і абараняць у парламенце інтарэсы сваіх выбаршчыкаў.

НАРОДНАЯ МЕДЫЦЫНА

ГАРБУЗ ЗВЫЧАЙНЫ

Беларуская назва гарбуз; руская: тыква; лацінская cucurbita pepo Z.

Для лекавых мэт прымяняецца гарбузовае насенне, ачышчанае ад лускі (да 3 шклянак на дзень), «малако» з насення, а таксама «мяса» плада ў якім знаходзяцца зерні. Гарбузовыя зерні ядуць пры хваробах мачапалавых органаў і пры глістах.

Пры хваробах почак і мачавога пузыра з гарбузовага і канаплянага насення, змешаных у роўных частках, робяць «малако» наступным чынам: высушанае гарбузовае і канаплянае насенне (па 1 шклянцы кожнага) расціраюць у глінянай пасудзіне, паступова падліваючы 3 шклянкі вару, а затым працэджваюць адціскаючы рэшткі. Атрыманае такім чынам «малако» выпіваюць на працягу дня.

Гэтае малако прымяняюць пераважна ў тых выпадках, калі ў мачы ёсць кроў з прычыны спазматычных з'яў, затрымліваецца мача. Лічыцца, што гарбузовае насенне, калі яго з'есці за дзень да 3 шклянак, можа выгнаць усялякіх глістаў і нават салітара. Пасля гарбузовага насення рэкамендуецца прыняць порцыю слабіцельнага (рыцыны).

Чыстым свежым «гарбузовым мясам» абкладваюць запаленыя месцы на целе пры апеканні, сыпах, прышчах і экземах.

Сам гарбуз, як харчавы прадукт, ужываецца ў шмат якіх стравах, лічыцца ў народзе добрым мачагонным сродкам, які ачышчае не толькі почкі але і ўвесь арганізм. Усё гэта яшчэ ў большай ступені датычыць другога віду гарбузовых — да кавуноў. Кажуць, што кавуны — гэта такога роду ежа-лякарства, якое заўсёды дапамагае і ніколі не пашкодзіць нават у вялікіх дозах. Сезон кавуноў для хворых склерозам, артрытам і да т. п. — гэта хатні курортны сезон.

УСЯКАЯ ЎСЯЧЫНА

■ У 3.203 жаночых манастырах на ўсім свеце жыве 77 739 манашак. У Еўропе знаходзіцца 63 357 манашак у 2 523 манастырах.

■ Венскае матрыманіяльнае бюро штодзённа арганізуе экскурсію аўтобусам, у якой бярэ ўдзел 18 пар, а менавіта тыя, якія жадаюць ажаніцца альбо выйсці замуж. Заўсёды пасля кожнай экскурсіі бывае ў сярэднім шэсць заручын.

■ Падаванне рук у час прывітання з'яўляецца не чым іншым, як абменам бактэрый — сцвярджае дацкі лекар Нісэн. Аўтар прапануе, каб законам забараніць лекарам і медсёстрам падавання рук у час працы.

■ У Грузінскай ССР жыве зараз блізка 55 тысяч асоб, якім больш як па 100 год. Напрыклад, Антон Пілія з вёскі Лыхна мае 122 гады і працуе ў калгасе мельнікам. У 1960 годзе Пілія выпрацаваў 150 працадзён.

■ Паводле даных ААН штогод нараджаецца на свеце ад 45—55 мільёнаў чалавек.

■ У Аўстраліі вучоныя атрымалі новы гатунак бульбы пад назвай «Банчана», якую не трэба абіраць. Бульба мае круглы кшталт, без вочак, яе тоненькая белая скурка злазіць пры лёгкім паціранні.

■ Кароль цыганаў Ваевод III паведаміў парыжскіх журналістаў, што мае намер звярнуцца да ААН у справе прызначэння тэрыторыі для ўтварэння краіны цыганаў.

■ Маўчанне — золата, сцвярджае старая пагаворка. Ёсць асновы лічыць, што гэтая пагаворка справядліва і ў адносінах курэй. Па думцы доктара Фінка з Чэхаславакіі, кудахтанне значна абніжае яйканоснасць курыцы. На птушкафермах непадалёк горада Лібэрэц пры дапамозе агромнай іньекцыі зрабілі «маўклівымі» тры тысячы нясутак. У выніку ад кожнай курыцы за год атрымалі ў сярэднім па сорак яек больш звычайнага.

■ Больш пятнаццаці год тбіліскі паляўнічы А. В. Рэвазаў дастаўляе для многіх цыркаў СССР маладых мядзведзяў. Зараз на арэнах савецкага цырка выступаюць 26 дрэсіраваных «выхаванкаў» звералова.

ЭНТУЗІЯСТ БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ

(Праця са стар. 3)

дагэтуль беларускі фальклор савецкага перыяду не выклікаў глыбейшага зацікаўлення сярод польскіх перакладчыкаў. Частушкі ў перакладзе на польскую мову вызначаюцца лёгкасцю рытмікі і незвычайнай мілагучнасцю. Паасобныя пераклады з беларускай паэзіі змяшчаў Б. Жыранік на старонках «Твурчосьці», «Новай культуры», «Пшэглёнду культуральнага», «Камэны» і другіх літаратурных часопісаў. Яны друкаваліся таксама ў розных зборах і анталогіях. Знойдзем іх, у прыватнасці, у спецыяльным выданні Таварыства Польска-савецкай дружбы і ў зборніку п. з. «Сто трыццаць паэтаў», выданым у 1957 годзе. У 1962 годзе выйдзе з друку зборнік лепшых паэтычных твораў Я. Купалы. У ім будуць змешчаны таксама пераклады Б. Жыраніка. Адзначым тут, што ён прымае самы дзейсны ўдзел у падрыхтоўцы да друку гэтага выдання. Так як раней, у перадваенныя гады, пісьменнік намагаецца не парываць сваіх асабістых сувязей з беларускім асяроддзем у Польшчы. У гэтым годзе, напрыклад, прабываў нейкі час на Гайнаўшчыне, а праязджаючы праз Беласток, быў госцем нашай рэдакцыі.

Аб творчай працы Б. Жыраніка як перакладчыка беларускай паэзіі неаднаразова адзначалася ў беларускім савецкім друку. У надзвычай цёплых словах аб ім піша вядомы даследчык беларуска - польскіх літаратурных сувязей Сцяпан Александровіч у сваёй кнізе «Старонкі братняй дружбы» (Мінск, 1960). Ён падкрэслівае значны ўклад польскага пісьменніка ў кшталтаванні правільных поглядаў аб беларускай літаратуры ў Польшчы, асабліва ў тыя часы, калі яна падвяргалася ганенням з боку розных нацыяналістычных колаў.

Звыш пяцідзесяці год прысвяціў Б. Жыранік пашырэнню знаёмства беларускай літаратуры ў Польшчы. Яго працу трэба лічыць яшчэ адным звяном, моцна спалучаючым дзве братнія славянскія літаратуры.

МАЦЕЙ КАНАПАЦКІ

ВАЖНА ДЛЯ ГУРТКОЎ МАСТАЦКАЙ САМАДЗЕЙНАСЦІ

КОЛЬКІ ПЛАЦІМ

Нашы чытачы пытаюцца, колькі плаціць трэба за выкарыстанне п'ес, гумарэсак і песень у рамках выступленняў гурткоў мастацкай самадзейнасці?

Як вядома, дазвол на мастацкія выступленні і культурна - танцавальныя вечарыны афармляецца ў аддзелах культуры паветовых рад нарадовых. І яны прымаюць грашовыя аплаты ў карысць Аб'яднання аўтараў і тэхнічных кампазітараў (дасюль утрымалася яшчэ назва ў скарачэнні «Заікс»). Арганізатары выступленняў гурткоў мастацкай самадзейнасці пры афармленні дазволу абавязаны прадставіць рэпертуар данага гуртка. Аплата ў карысць «Заіксу» для гуртkoў налічвае ад 60 да 100 зл. за адно выступленне залежна ад колькасці нумараў праграмы і прадбачанага даходу. Калі ў праграме данага гуртка знаходзяцца п'есы, гумарэскі, песні і г. д. толькі савецкіх аўтараў у арыгінале, тады гэтая аплата не абавязвае. Не адносіцца гэтае да выступленняў у спалучэнні з танцавальнымі вечарынамі, бо за танцавальныя вечарыны абавязваюць асобныя аплаты.

М. К.

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1.
Telefony: red naczelny 25-89, centrala 37-41 do 49
Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2.40 zł. kwartalnie — 7,20 zł półrocznie — 14.40 zł, rocznie — 28.80 zł Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma.
Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa ul Wilcza 46 Nr konta PKO I-6-100024.
Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4,70 $ w Europie. 5 $ — w USA.
Nakład 5000 Błtk B-1

„Дым з коміна" у Саколцы

Паветовы Дом культуры ў Саколцы ў сваёй працы не станоўіць і ад важных праблем грамадскага значэння. Менавіта ПДК навязаў сувязь з Ваяводскім супрацьалкагольным камітэтам у Беластоку і на пачатак сваёй дзейнасці ў гэтым кірунку рыхтуе п'есу «Дым з коміна» тэматычна звязаную з барацьбой з алкагалізмам. П'еса рыхтуецца сіламі сакольскіх самадзейных артыстаў, а ўборы і патрэбныя ў п'есе рэчы дасць Ваяводскі супрацьалкагольны камітэт. П'еса будзе ставіцца перад усім на сакольскіх вёсках. «Там, дзе многа лясоў, — кажа кіраўнік ПДК у Саколцы, — бо ў гэтых лясах наша міліцыя яшчэ часта выкрывае самагоншчыкаў».

А можа паможа п'еса...

вл.

Весткі з Навасёлак

Недалёка Гарадка над рэчкай Супрасль ляжыць невялікая вёска Навасёлкі, якая налічвае 63 гаспадары. Праязджаючы праз гэтую вёску, перш за ўсё ў вока кідаюцца новапабудаваныя дамы, пакрытыя пераважна чарапіцай. Шкада толькі, што вуліца не выглядае на вуліцу цяперашняй вёскі, бо людзі часта топяцца ў балоце. Ці сапраўды грамадскія чыны да гэтай вёскі не належаць. Належаць. Трэба толькі ўзяцца да актыўнай, арганізацыйнай працы і нарэшце палепшыць сітуацыю вуліцы ў Навасёлках. Напэўна гэтаму дапамогуць мясцовыя ўлады. А як жыве моладзь? У Навасёлках няма апрача рамізы стражацкай ніякіх гурткоў. Шкада, каб моладзь доўгія зімовыя вечары правяла без культурнай працы. Нават кіно, якое часта наведвала Навасёлкі, перастала прыязджаць. Часта па два, тры месяцы яго не відаць. І гэтую справу трэба наладзіць як найхутчэй. Добра працуе раміза стражацкая, старшынёю якой з'яўляецца Віктар Здрайкоўскі. Яна налічвае 30 малалых стражакаў. Вось толькі навасёлкаўская моладзь не арганізуе іншых гурткоў. Часта можна маладых людзей сустрэць пры картах і пры водцы. Навасёлкаўская моладзь, вазьміцеся за працу!

Пеця Іванюк
Міхалова

Хочам глядзець больш савецкіх кінафільмаў

Фільм з'яўляецца найбольш культурнай атракцыяй для жыхароў Альхоўкі. У нашу вёску прыязджае адзін раз у месяц аб'язное кіно з Нараўкі. Школьная зала заўсёды запоўнена гледачамі. На фільм прыходзяць і старэйшыя, і моладзь, і дзеці. Пасля кожнага фільма людзі збіраюцца групкамі і дыскутуюць. Асабліва многа цікавасць іх савецкія фільмы. Калі вядома, што будзе савецкі фільм, то налога перад сеансам зала ўжо запоўнена гледачамі, а пасля фільма — ажыўленыя спрэчкі. Шкада толькі, што савецкія фільмы дэманструюцца вельмі рэдка.

Юрка Скепка
Альхоўка

Рэдакцыя адказвае

Азяра́ам Вялікім

Інспектарат Асветы ў Саколцы ведае цяжкія ўмовы навучання дзяцей у Азяранах Вялікіх. Ведае таксама і даацэньвае ўклад працы і старанні жыхароў гэтай вёскі ў пабудову новай школы і ў збор грошай на школы тысячагоддзя. Усё гэта складаецца на тое, што ў планах будовы школ тысячагоддзя на Сакольшчыне Азяраны Вялікія стаяць на адным з першых месц. Будова школы пачнецца ў 1963 годзе.

Хочацца яшчэ дадаць тут, што да канца пяцігодкі запланавана пабудаваць на Сакольшчыне 30 школ тысячагоддзя. Вырастуць яны ў мясцовасцях, дзе зараз умовы навучання асабліва цяжкія, як для дзяцей і бацькоў, так і для настаўнікаў.

вл.

Некалькі слоў аб сваёй вёсцы

Вёска Мокрэ знаходзіцца ў Бельскім павеце, у ёй жыве 70 гаспадароў. Амаль што ўсе дамы пакрыты чарапіцай. У вёсцы вялікія агароды і сады. Самы вялікі сад у Мокрым мае Лявонь Мартынюк. Паабапал вуліцы растуць дрэвы як: бярозы, таполі і іншыя. Кожны гаспадар мае па два веласіпеды і нават матацыклы. У Мокрым ужо ёсць крама, не трэба ісці да Кнарыд або да Дубяжына за пакупкамі. Тры гады таму назад пабудавалі святліцу. Потым пачало прыязджаць кіно. У вёсцы ёсць гурток БГКТ. 26.XI.1961 года выступіла беларуская эстрада «Лявоніха». Праграма эстрады вельмі спадабалася жыхарам Мокрага і аколіцы.

Мікалай Нікіцюк
Мокрэ

З вескі РЭПІСКА

Вёска Рэпіска знаходзіцца непадалёк Белавежскай пушчы. Назва вёскі Рэпіска паўстала ад таго, што калісьці расла вялікая і буйная рэпа. Цяпер гэта вёска знаходзіцца ў Гайнаўскім павеце і налічвае 45 будынкаў. Маем гурток БГКТ, якім кіруе настаўніца Ірэна Станкевіч, святліцу, у якой змяшчаецца грамадская бібліятэка. Апошнім часам сарганізавана курс вечаровы, на якім моладзь закончыць 7 класаў. Кіраўніком гэтага курсу з'яўляецца Ірэна Станкевіч.

Уладзіслаў Саевіч
Рэпіска

Брава, Галады!

Мастацкі гурток БГКТ у Галадах (Бельскі павет) 26 лістапада выступіў у сваёй вёсцы з дзвюма беларускімі пастаноўкамі «Суседка» і «Пінская шляхта». Выступленне самадзейных артыстаў карысталася ў гледачоў вялікім поспехам.

(мх)

З ЖЫЦЦЯ ВАРШАЎСКАГА АДДЗЕЛА БГКТ

Існуючы пры Аддзеле БГКТ у Варшаве дыскусійны клуб 3 лістапада г. г. у памяшканні Таварыства наладзіў сустрэчу з мгр Васілём Белаказовічам — навуковым працаўніком Варшаўскага універсітэта. Мгр Белаказовіч пазнаёміў прысутных са сваёй навуковай працай, апрацаванай на падставе архіўных матэрыялаў, пад загалоўкам «Паўлюк Бахрым — беларускі паэт.»

Потым адбылася цікавая дыскусія.

В. Ш.

Літаратурны мантаж

Гэтым разам аб Янк у Маўру

У Галоўным Праўленні нашага таварыства ёсць надрукаваны літаратурны мантаж аб некаторых творах Янкі Маўра — беларускага дзіцячага пісьменніка.

Знаходзіцца ва ўсіх вясковых бібліятэках, а таксама ў інструктараў паветовых метадычных пунктаў па прадмету беларускай мовы ў школах.

З'яўляецца ён ужо 10-ай выдаваецкай пазіцыяй БГКТ такога характару.

(ся)

Да якіх пор так будзе?

Некалькі год таму назад у Мокрым жыхары вёскі грамадскім чынам пабудавалі святліцу спалучаную з рамізай. І цяпер ёсць дзе сабрацца для моладзі і старэйшых і на сход, і на іншыя мерапрыемствы. Набліжаецца зіма, робіцца халадно, хоць «сабак ганяй». І не было б гэта так прыкра, каб на гары не ляжалі кафлі. І вось цікава. Некалькі год хапіла ініцыятыўнасці і ахвярнасці да пабудовы гэтага будынку, а зараз не хапае да пабудовы печкі. І чаму б не ўзяцца за работу? Відавочна неабходныя там словы Прэзідыума ГРН у Піліках.

мх.

КІНО

Праграма ад 18 да 26.XII.

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Белавежа
„W środku nocy" (USA) 19—21. XII. „Sprawa trzynastu" (radz.) 22—25. XII.

Кляшчэлі
„Zbuntowana orkiestra" (holenderski) 19—21. XII. „Dom w dzielnicy willowej" (czeski) 22—25. XII.

Навасады
„Miłość należy cenić" (radz.) 24—26. XII.

Нарва
„Zobaczymy się w niedzielę" (polski) 20—26. XII.

Нараўка
„Wrzesień 1939" (polski) 20—26. XII.

Чаромуха
„Maria Candelaria" (meksykański) 19—21. XII. „Dzień powszedni" (NRD) 22—25. XII.

Чыжы
„Gorączka w El Pao" (francuski) 20—26. XII.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі
„Szczęściarz Antoni" (polski) 20—26. XII.

Браньск
„Człowiek ze słomy" (włoski) 19—21. XII. „Dziś w nocy umrze miasto" (polski) 22—25. XII.

Гродзіск
„Przez zieloną granicę" (czeski) 24—26. XII.

Орля
„Ucieczka przed cieniem" (czeski) 20—26. XII.

Райск
„Ciao, ciao Bambino" (włoski) 20—26. XII.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Гарадок
„Życie przeszło obok" (radz.) 19—21. XII. „Mein Kampf" (szwedzki) 22—25. XII.

Міхалова
„Korsarze Pacyfiku" część I (radz.) 19—21. XII. „Korsarze Pacyfiku" część II. 22—25. XII.

Супрасль
„Żywi bohaterowie" (radz.) 19—21. XII. „Taka miłość" (czeski) 22—25. XII.

Харошча
„Zbrodnia i kara" (francuski) 19—20. XII. „Premiera odwołana" (NRD) 24—25. XII.

Чорна Весь
„Ludzie z pociągu" (polski) 18—21. XII. „O moim przyjacielu" (radz.) 22—25. XII.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Мельнік
„Wrzesień 1939" (polski) 19—21. XII. „Normandia — Niemen" (radz.) 22—25. XII.

Мілейчыцы
„Salwa o świcie" (radz.) 19—21. XII. „Wzgórze 905" (jugosłowiański) 22—25. XII.

Нурэц
„Wiek XX" (radz.) 19—21. XII. „Mein Kampf" (szwedzki) 22—25. XII.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі
„Pierwsza lekcja" (bułgarski) 19—21. XII. „Czerwony atrament" (węgierski) 22—25. XII.

Сухаволя
„Pies przy klawiaturze" (węgierski) 19—21. XII. „15,10 do Yumy" (USA) 22—25. XII.

Шудзялава
„Przez zieloną granicę" (czeski) 19—21. XII.

Янаў
„Podróż za ocean" (bułgarski) 19—21. XII. „Żegnajcie gołębie" (radz.) 21—25. XII.

„СПРАВА ТРЫНАЦЦАЦІ"

Выпуск «Мосфільма» 1960 г. Арыгінальны загаловак гэтага фільма «Мічман Панін». Змест яго абаснавана на ўспамінах старога марака Паношкіна. Дзеянні праходзяць у 1912 г. болей шай часткай на ваенным царскім караблі. Вайсковы суд у Кранштадзе прысудзіў да смяротнай казні 13 матросаў за рэвалюцыйную дзейнасць. Фільм паказвае драматычныя змаганні маракоў за жыццё сваіх сяброў. Падзеі фільма развіваюцца незвычайна хутка, а гледача ад першай да апошняй хвіліны не пакідае поўная напружанасць.

Галоўную ролю мічмана Паніна — вядомы ў Савецкім Саюзе кінаартыст Вячаслаў Ціханаў.

Наш здымак паказвае адну са сцэн гэтага фільма.

КАНСТРУКТАР

У нашу вёску надоечы заехаў цікавы грамадзянін. Культурны такі, ветлівы, ну проста не вясковага пакрою.

Зайшоў прыезджы да суседа вады напіць, ад гэтага і пачалася гісторыя.

Захацелася суседу нованабытай капачкай перад незнаёмым пахваліцца. Паказвае сусед гэтую капачку, а той глядзіць, галавой круціць ды кажа:

— Недаконачаная машына. Бульбу то яна выграбае, а падбіраць рукамі даводзіцца. Пастаіць пры ёй чалавек дугою з раніцы да вечара, лябось — забаліць паясніца?

— Баліць, каб на яго хвароба, — прызнаецца сусед.

— То та, садовая твая галава. Пры розуме чалавек не кланяўся б бульбе, — кажа прыезджы.

— Я так думаю, — разважае сусед, — калі б да яе прымайстраваць платформу на невялічкіх колах, тады лежачы на жываце можна было б падбіраць бульбу.

— Вось дык выдумаў! Жыватом шмат не папрацуеш. Тут магніт патрэбны. Бачыў ты, як электрамагніт прыцягвае жалеза? — запытаў незнаёмы.

— Бульба ж не жалезная, — пярэчыць сусед.

— Паперу таксама магніт не прыцягвае, а вось паглядзі.

Прыезджы выняў з рукава шпонку, пацёр яе аб палу паліто, і кусочак газеты падскочыў да шпонкі.

— Гэта бурштын, — выясніў ён здзіўленаму суседу. — Для жалеза — магніт, для паперы — бурштын, а для бульбы — іншы сродак. Калі да твае капачкі прымайстраваць яго, будзеш толькі за рычаг пацідкаць, а бульба сама ў мяшкі пасыплецца.

— Забадай цябе перапёлка! — захапляецца сусед. — Скажы, мілы чалавек, можаш ты змайстраваць такую музыку да мае капачкі?

— Ну, што ж, магу змайстраваць такую машыну, якая нават «Урсусу» не снілася.

З таго дня і пачаў жыць прыезджы ў суседа. Крэсліў на паперы ўсялякія загагуліны, нешта вылічваў, а сусед хадзіў па вёсцы надзьмуты як індык ад гонару.

Няма чаго таіць, зайздросцілі людзі суседу такога кватаранта і машыны. Некаторыя нават вуды закідалі: як, маўляў, у рамках суседскай дапамогі будзе дзейнічаць гэта машына. Сусед толькі вусы разгладжваў і нікому не хацеў абяцаць.

Невядома як усё гэта закончылася б, каб не міліцыянер. У самы разгар канструявання, ён прыехаў у вёску і арыштаваў канструктара, а суседу прыгразіў адказнасцю за скрыванне злачынцы, якім аказаўся гэты незнаёмы, цікавы чалавек.

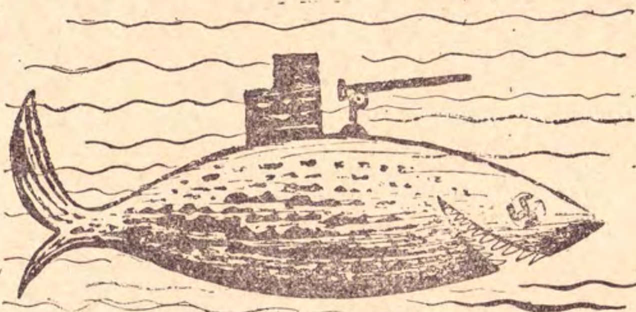
Гарадскія злачынцы вельмі часта шукаюць сховішча ў вёсцы, аб гэтым нельга забываць, людзі добрыя.

Дзядзька Лявонь

— Тэлевізар — неабходная рэч у маім жыцці

У Заходняй Нямеччыне спушчана на ваду — першую з 12-ці будаваных — падводную лодку.

УВАГА! АКУЛА-ПІРАТ ІЗНОЎ НА БАЛТЫЦЫ

— Цыганка скажа праўду: любіш, панок, маладыя жанчыны...

ПАЦАЛУНАК

Набліжаецца канец кінафільма. Герой туліць да сябе дзяўчыну. Яны злучаюцца ў гарачым пацалунку.

— Чаму ж ты не можаш кахаць так як ён? — шэпча пані Кавальская да вуха мужу.

— Мілая мая, — адказвае Кавальскі. — А ці ты ведаеш, колькі яму за гэта плацяць?..

СОН

— Сасніў я, што лекцыю слухаю. Прачнуўся — сапраўды ў святліцы сяджу...

— І ніхто не заўважыў?

— Не, суседзі пазней прачнуліся.

ДАВАЙЦЕ ЦОПНЕМ

Аднаго разу пан захацеў пераканацца, ці парабкі добра вымалочваюць жыта. Калі яны пайшлі палуднаваць, пан падлез пад салому на таку і чакае.

Папалуднаваўшы, прыходзяць парабкі і бачаць, што салома неяк высока ляжыць. Яны адразу сцямілі ў чым справа.

— Эх, — кажа адзін, — па абедзе і малаціць не хочацца, але давайце хлопцы цопнем.

Як цопнулі цапамі па тым месцы, дзе была салома ўзнята, то пан ледзь з духам выйшаў.

Так пан на сваёй шкуры пераканаўся, як парабкі малоцяць.

Янка Грэсь
Беласток

ЗАЦІКАЎЛЕННЕ

Да дырэктара тэатра прыходзіць чалавек і пытае:

— Калі вы яшчэ будзеце паказваць тую п'есу, што ў нядзелю?

— Чаму? Спадабалася вам? — пацікавіўся дырэктар.

— Жонка мая, гледзячы на п'есу, так смяялася, што аж заходзілася, а прыйшла дадому дык памерла.

— І вы яшчэ хочаце паглядзець гэту п'есу?!

— Але, цёшчу яшчэ прывяду, нях й сабе пасмяецца, мо' і яна...

Вася Цімафеюк
Сапава

РАЗЫШЛІСЯ

Да шаўца прыйшоў селянін з ботамі ў руках і адразу пачаў яго лаяць:

— Партач з цябе, а не шавец. Бракароб ты. На, вось, падзівіся, нават двух тыдняў не пахадзіў, а ўжо разышліся.

— Не бядуй чалавеча, — адказаў шавец, — у мяне яшчэ горш. Твае грошы, што ты заплаціў за боты, разышліся ўжо на другі дзень.

Мікалай Беразавец
Саколка

Уладзімір КОРБАН

Недапісаная байка

Натхненнем да нябёс узняты,
Я байку распачаў, на свой, вядома, лад:
«Аслу раз выдалі мандат».
Але падумаў, — гэта ж плагіят!
Было ўжо так у Крапівы Кандрата,
Хоць можа бацька мой Кандрат
У гэтым і не знойдзе плагіята,
Але прыстойнасці адданы свята,
Я ўсё ж крутнуў сваім сцілом:
«Аслу аднойчы выдалі дыплом».
На месца стала ўсё, здаецца,
Калі ласка!
Ды зноў няўвязка:
Нямала байкапісцы слоў
Патрацілі на тых аслоў
Дыпламаваных.
Не варта ж паўтараць да сто разоў
адно,
Што сказана даўно.
І вось, у пошуках старанных,
Пачатак я знайшоў і быў бязмежна рад:
«Аслу быў выдадзен аднойчы атэстат».
Але падумаў і развёў рукамі, —
Хіба з атэставанымі асламі
Ніколі з нас ніхто сустрэч не меў?
Дык што ж пісаць? Мы іх нямала
сустракалі.
Прытым, ніхто з аслоў не разумнеў,
Калі якому з іх часамі й выдавалі
Дыплом, ці атэстат,
Ці нават і «...мандат
Велічынёй з паўметра».
Асёл аслом, як жыў, так і жыве.
«Ніводнай думкі ў галаве —
Жуе сабе авёс, псуе сабе паветра»,
Так байку я сваю й недапісаў.
І вось шкадую, што ў маралі
Я хоць два словы не сказаў
Пра тых вучоных, што аслоў
дыпламавалі.

ПАМІЖ ПАЛЯЎНІЧЫМІ

Сустрэліся два паляўнічыя. Адзін пачаў расхвальваць свайго сабаку.

— Ведаеш, — кажа, — які ён у мяне разумны? Аднойчы ў лесе захацелася мне піць. А біклажка пустая. Павесіў я яе сабаку на шыю, сунуў у зубы пяць злотых і кажу: дуй Бобік у гасподу. І што ты думаеш? Не прайшло паўгадзіны, як ён прыпёр мне поўную біклажку піва.

— Я таксама меў такога разумнага сабаку, — адказаў другі. — Аднаго разу стаім мы над возерам, а я яму кажу: «На Жук 20 злотых, скачы ў возера і купі мне кілаграм рыбы». Сабака скочыў. Не прайшло паўмінуты, як ён вынырнуў з рыбай, а ў зубах трымаў яшчэ 50 грошай рэшты.

Мікалай Панфілюк
Дубічы-Царкоўныя

НЕ ВЕДАЕ

— Твая жонка бландзінка ці брунетка?

— Не ведаю. Гадзіну таму як пайшла да цырульніка. Мо' будзе зялёная.

Юрка Скепка
Альхоўка

СУСЕДКІ

— Куды твой муж раніцай пайшоў? — пытае суседка суседку.

— Да доктара з зубамі.

— То добра, што яшчэ з зубамі, бо мой пайшоў без зубоў. Няхай ведае, нягоднік, як з п'яніцамі біцца.

Янка Бура
Тарнопаль

БАРАНОЙ па ПУСТАЗЕЛЛІ

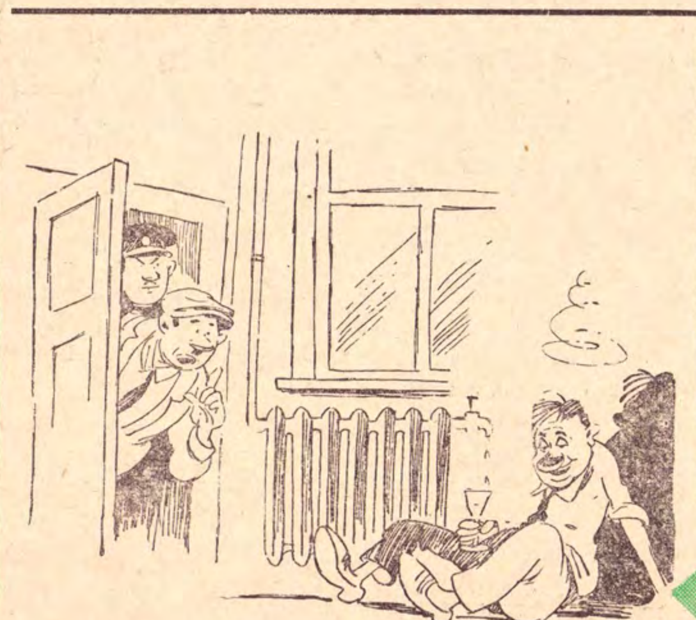
У ГАЙНАЎСКІМ АТЭЛІ

У Гайнаўцы, як прыстала на павятовы цэнтр, ёсць гасцініца, у якой можа пераначаваць каля 40 чалавек.

У кожным пакойчыку тут знаходзіцца міска для асабістага мыцця і два вядра: адно на чыстую, а другое на брудную ваду. Розняцца яны (гэтыя вёдры) толькі тым, што адно з іх (гэтае на брудную ваду) стаіць пад міскай і больш дзейнічае на нос, чымсьці на вочы, а другое (гэтае на чыстую ваду) і на нос і на вочы.

Позірк затрымоўваецца на сцяне. Тут у прыгожых, па мастацку абсталяваных рамках ганарацца за шклом тры... інструкцыі. Ну што ж, дбаюць тут пра начлежніка, выхоўваюць яго. Павінен ведаць, што яму можна, а чаго не. Закрываеш на момант вочы і вось на месцы гэтых інструкцый у мастацкіх рамках бачыш каляровыя малюнкі, ад якіх весялей на сэрцы. Адкрываеш вочы і... інструкцыі зноў шчэраць на цябе зубы сваімі дробнанадрукаванымі радкамі.

Якуб Асака

— Паслухайце! Ці гэта не вы засыпалі на гары ў бачок да агравання цукар дрожджы?